

Financiële positie mbo-scholen: sector financieel gezond met ruimte voor investeringen in kwaliteit en digitalisering onderwijs

Inzichten uit de financiële benchmark mbo

Sectorresultaten verslagjaar 2019

Oktober 2020

Inhoud

Vooraf	5
Samenvatting	6
Financiële kengetallen sector	
Rentabiliteit 2019 ten opzichte van 2018 gehalveerd	8
Aantal scholen met meerjarige negatieve rentabiliteit verder afgenomen	9
Solvabiliteit I en II toegenomen	10
Liquiditeit marginaal gestegen	12
Nadere analyse financiële kengetallen	
Combinatie van financiële kengetallen toont gezond financieel beeld van de sector	14
Kengetallen naar type school: rentabiliteit alle schooltypen positief	15
Financiële kengetallen naar grootteklasse van de scholen	16
Kosten en baten	
Aantal studenten verder gestegen	18
Totale baten gestegen	19
Aandeel kosten onderwijspersoneel vrijwel identiek aan voorgaand jaar	20
Aantal studenten per fte onderwijzend personeel en direct onderwijsondersteunend personeel ook dit jaar verbeterd	21
Salariskosten per fte in loondienst door stijging CAO met 3,2% toegenomen	23
Aantal m ² in de sector is afgenomen, huisvestingskosten per m ² stijgen	24
Aandeel ICT-kosten stabiel op 5,1%	26
Bijlagen	
Bijlage A: Begripsomschrijvingen en aantal studenten in financiële benchmark	28
Bijlage B: Onderzoeksverantwoording	29
Bijlage C: Financiële positionering mbo-scholen	30

De MBO Raad presenteert ook voor 2019 de resultaten van de financiële benchmark in de mbo-sector, als onderdeel van de bredere Benchmark middelbaar beroepsonderwijs.

Dit jaar nemen voor het eerste alle 60 mbo-scholen deel aan de bouwsteen financiën van de mbo-benchmark over 2019. Een mooie mijlpaal waarmee de sector een unieke prestatie levert.

Over het geheel genomen, is de sector financieel gezond. Bij dit algemene beeld passen twee opmerkingen.

In de eerste plaats geldt het gemiddelde sectorbeeld uiteraard niet voor alle individuele scholen. Door onder meer de wijze waarop de rijksbijdrage over de verschillende sectoren en scholen wordt verdeeld en door de regio gebonden verschillen in de financiering van de scholen, is de spreiding van de resultaten over de scholen soms aanzienlijk. Hoewel het aantal scholen dat meerdere jaren achtereen een negatief financieel resultaat heeft in 2019 verder is afgenomen, is er wel een school die over afgelopen drie jaar gemiddeld een negatieve rentabiliteit heeft behaald terwijl dat in 2018 nog niet het geval was.

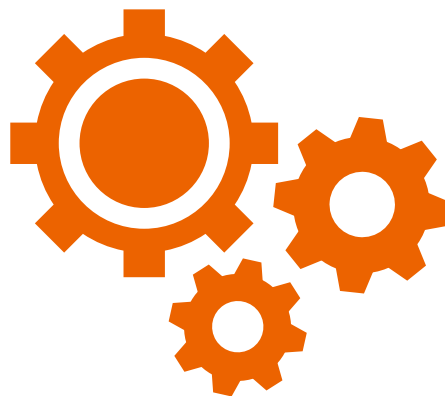
In de tweede plaats dient de sector zich voor te bereiden op de verwachte daling van het aantal studenten in het mbo. De referentieraming van het ministerie van OCW voorziet vanaf 2020 een meerjarige daling van het aantal studenten waarbij de regionale verschillen aanzienlijk zijn. De ramingen zijn tot stand gekomen en vastgesteld voor de uitbraak van COVID-19 in Nederland. De mogelijke effecten hiervan zijn dus niet opgenomen in de ramingen. Medio september 2020 blijkt dat het aantal aanmeldingen hoger is dan verwacht. Desalniettemin zijn er regio's waar op termijn een daling met tientallen procenten wordt verwacht of waar de daling van het aantal studenten inmiddels een feit is.

Het is voor de sector van belang om te zorgen voor flexibiliteit in de kostenstructuur, zodat tijdig op deze ontwikkeling kan worden ingespeeld. In een sector waar een zeer groot deel van de middelen wordt ingezet voor personeel en huisvesting vergt een aanpassing vaak een doorlooptijd van meerdere jaren.

Als gevolg van de COVID-19 uitbraak en daaropvolgende maatregelen is het afstandsonderwijs toegenomen. Dit heeft geresulteerd in een versnelling van investeringen in de digitalisering van het onderwijs. In de afgelopen jaren zijn regelmatig incidentele middelen voor de sector beschikbaar gesteld, die hebben bijgedragen aan de momenteel financieel gezonde sector. Op voorhand kan er niet van worden uitgegaan dat ook de komende jaren geregeld incidentele middelen beschikbaar komen. Bovendien is een belangrijk deel van de extra middelen 'prestatieafhankelijk' en bedoeld voor specifieke doelen (geoordeeld geld). Ook slagen niet alle mbo-scholen er in dezelfde mate in om de prestatieafhankelijke middelen daadwerkelijk te verzilveren.

Daarnaast wordt van het mbo-onderwijs verwacht om nog meer in te spelen op de komende veranderingen op de arbeidsmarkt en de aanpassing van vrijwel alle beroepen aan de wereldwijde boost in digitalisering, mede aangejaagd door COVID-19. Deze ontwikkelingen benadrukken het belang van een gezonde financiële positie om in de toekomst de financiële effecten van deze ontwikkelingen op te kunnen vangen.

Meer informatie over het mbo-onderwijs is beschikbaar via www.mboraad.nl en via www.mbotransparant.nl

Samenvatting

Financiële positie onderwijs verder versterkt

Ook in 2019 heeft de mbo-sector zich op financieel gebied positief ontwikkeld. De solvabiliteit, rentabiliteit en liquiditeit van de sector zijn veelal adequaat en vormen daarmee op dit moment een solide basis voor de financiële continuïteit van de sector. Hoewel het aantal scholen met een negatief resultaat ten opzichte van 2018 is toegenomen¹, is het aantal scholen met een tweejarig negatief financieel resultaat in 2019 verder afgenomen van vijf naar drie.

In 2019 is het totale sectorresultaat afgenomen van € 89,8 miljoen in 2018 naar € 45,8 miljoen in 2019. De rentabiliteit (het resultaat ten opzichte van de totale baten) van de mbo-scholen is in 2019 gehalveerd ten opzichte van 2018 en bedraagt 1,1%. Het aantal scholen met een negatief rendement is gestegen van 11 in 2018 naar 17 in 2019.

De stijgende trend in de solvabiliteit (de mogelijkheid om te voldoen aan financiële lange termijnverplichtingen) zet in 2019 verder door.

De solvabiliteit I – het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal - is van 55,5% naar 56,8% gestegen. Gemiddeld is de solvabiliteit binnen de sector daarmee voldoende hoog om tegenslagen op te vangen.

De gemiddelde liquiditeit - de mogelijkheid te voldoen aan korte termijnverplichtingen - is marginaal gestegen van 1,67 in 2018 naar 1,74 in 2019. Daarmee blijft de sector gemiddeld goed in staat om aan de kortlopende verplichtingen te voldoen. Deze marginale stijging wordt veroorzaakt doordat mbo-scholen tegenover de verhoging als gevolg van het positieve resultaat liquiditeit hebben aangewend voor het aflossen van langlopende schulden aangezien over spaartegoeden, vanaf een door de bank bepaalde hoogte, inmiddels ook negatieve rente moet worden betaald.

Het aantal studenten is voor het vierde achtereenvolgende jaar gestegen, in 2019 met 1,54%. Uitgedrukt in gewogen studenten - een weging toegepast voor voltijd - en deeltijdstudenten - bedraagt de stijging 0,64%.

De rijksbijdrage per student - gewogen voor leerweg – is, gecorrigeerd voor de extra deelname, gestegen van € 9.761 in 2018 tot € 10.129 in 2019.

Sterke financiële positie biedt sector mogelijkheid om te investeren in kwaliteit en digitalisering van het onderwijs

In 2019 heeft de sector iets meer onderwijzend personeel per student in kunnen zetten: gemiddeld 1 fte per 14,5 studenten, versus 1 per 14,8 in 2018. Deze trend ontwikkelt zich al vanaf 2014 positief.

Een nieuw kengetal in de benchmark is het aantal gewogen studenten per fte onderwijzend en direct onderwijs-ondersteunend personeel. Aangezien naast het onderwijzend personeel ook het direct onderwijs-ondersteunend personeel wordt ingezet in het primaire proces, is dit nieuwe kengetal een betere graadmeter voor het aantal studenten per fte. Dit kengetal ontwikkelt zich eveneens gunstig. In 2019 is de inzet 1 fte per 12 studenten, waar dit in 2018 nog 1 fte per 12,3 studenten bedroeg.

Naast deze investeringen in het versterken van de personeelsformatie, is als gevolg van de COVID-19 uitbraak en daaropvolgende maatregelen het afstandsonderwijs, geïntensiveerd. Dit heeft geresulteerd in een versnelling van investeringen in de digitalisering van het onderwijs. Door het toenemend belang van de digitalisering van de maatschappij op tal van onderwerpen zal ook het mbo-onderwijs hierop moeten anticiperen. Dit vergt investeringen in aanpassingen en nieuwe onderwijsprogramma's en het aantrekken van docenten met nieuwe competenties. Door de sterke financiële positie van de mbo-scholen kunnen de hiervoor vereiste investeringen in de komende jaren worden gerealiseerd.

Tabel 1: Samenvatting kengetallen

Kengetal	2018	2019	Mutatie
Rentabiliteit	2,2%	1,1%	- 1,1%
Scholen met negatieve rentabiliteit	11	17	6
Solvabiliteit I	55,5%	56,8%	1,3%
Liquiditeit	1,7	1,7	0,0
Aandeel onderwijzend en direct onderwijs-ondersteunend personeel in personeelslasten	83,1%	83,1%	0,0%
Rijksbijdrage per student	€ 9.761	€ 10.129	€ 368
Aantal studenten gewogen voor leerweg	436.013	438.817	2.804
Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend personeel	14,8	14,5	-0,3

Bron: Benchmark mbo 2018 en 2019

¹ Een negatief resultaat in enig jaar kan een bewuste beleidskeuze zijn om bijvoorbeeld te investeren in verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

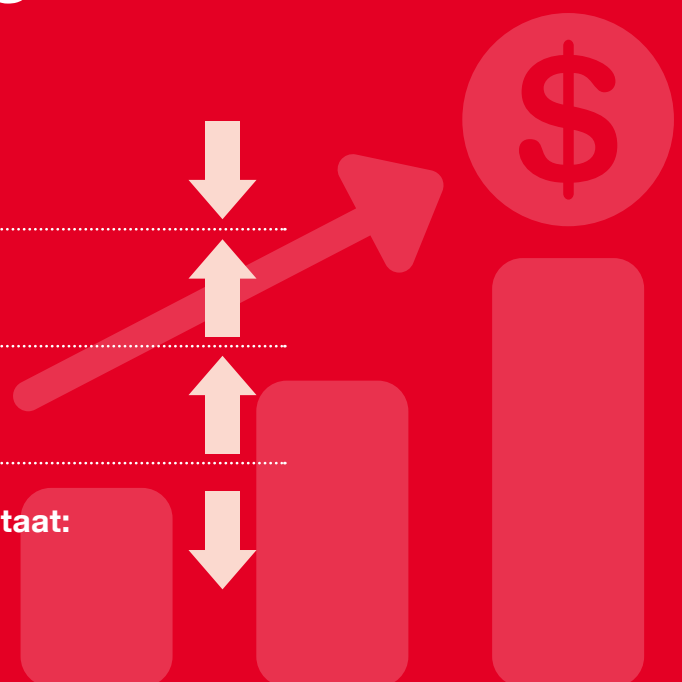
Financiële kengetallen sector

Rentabiliteit: van 2,2% naar 1,1%

Solvabiliteit: van 55,5% naar 56,8%

Liquiditeit: van 1,67 naar 1,74

Scholen met tweejarig negatief resultaat:
van 5 naar 3

Rentabiliteit 2019 ten opzichte van 2018 gehalveerd

Rentabiliteit wordt in deze benchmark gedefinieerd als het resultaat ten opzichte van de totale baten. In 2019 is de gemiddelde rentabiliteit van de mbo-scholen gedaald van 2,2% naar 1,1%.

De ontwikkeling van de rentabiliteit in figuur 1 toont voor de periode 2015 tot en met 2019 een wisselend beeld met een eenmalige piek in 2015, toen pas laat in het jaar bekend werd hoeveel kwaliteitsgelden beschikbaar kwamen. In vergelijking met voorgaande jaren ligt de rentabiliteit in 2019 op eenzelfde niveau.

De gerealiseerde rentabiliteit in 2019 (1,1%) is aanzienlijk hoger dan de begrote rentabiliteit (0,1%). Gebruikelijk is dat mbo-scholen conservatief begroten voor het deel dat prestatieafhankelijk is en de dan nog onzekere loon- en prijscompensatie met als gevolg dat de gerealiseerde rentabiliteit veelal hoger is. Ook in 2019 was dit een feit.

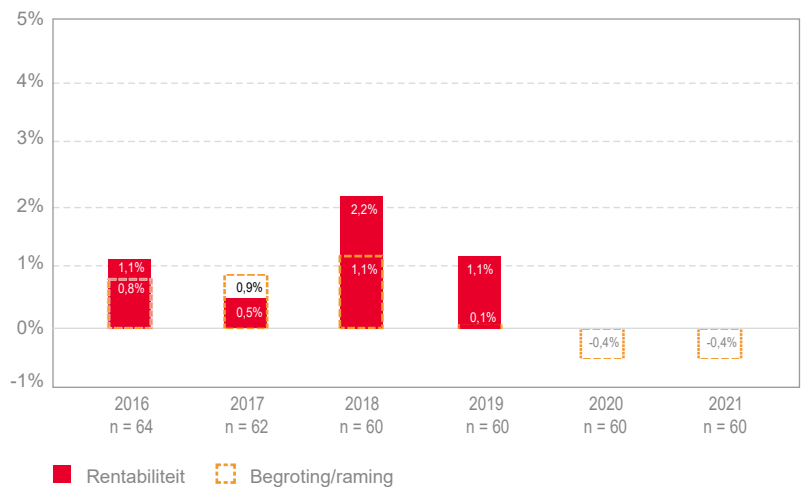
In tabel 2 zijn de verschillen tussen gerealiseerde en begrote rentabiliteit weergegeven van de 58 scholen waarvan een begroting voor de benchmark 2019 beschikbaar was.

In 2019 zijn vijf scholen meer dan 2,5 procentpunt lager uitgekomen dan begroot. Dit is in lijn met de vier scholen in 2018.

Voor zowel 2020 als 2021 is de rentabiliteit begroot op -0,4%. De scholen voorzien in de komende jaren een daling van de rentabiliteit als gevolg van de dalende studentenaantallen, waarbij een deel van de kosten voor de middellange termijn vast zijn. Strategische heroverwegingen ten aanzien van het opleidingsportfolio, de onderwijslocaties en de inrichting en organisatorische samenwerking zijn voor veel scholen onvermijdelijk.

In figuur 2 is de rentabiliteit van alle deelnemende scholen weergegeven. In de figuur valt de hoge rentabiliteit (19,0%) rechts op. Indien deze school buiten beschouwing wordt gelaten, varieert de rentabiliteit van -7,9% tot 7,6% (2018: tussen -3,9% en 12,5%). De verschillen tussen de scholen zijn aanzienlijk en worden groter. Daarentegen is de gemiddelde afwijking tussen het gerealiseerde en het begrote resultaat in 2019 afgenomen.

Figuur 1: Ontwikkeling rentabiliteit 2016 – 2019 en begrote rentabiliteit 2020 en 2021

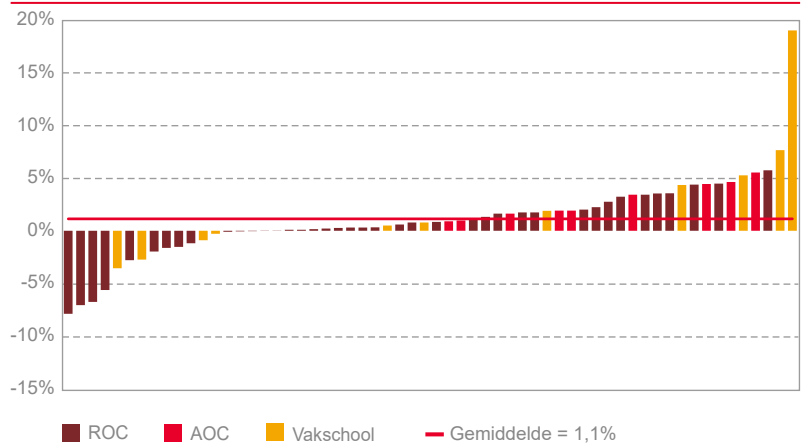
Bron: Benchmark 2016 - 2019

Tabel 2: Gerealiseerde versus begrote rentabiliteit 2018 - 2019

	Aantal scholen 2018	Percentage scholen 2018	Aantal scholen 2019	Percentage scholen 2019
Meer dan 5 procentpunt hoger dan begroot	8	13,8%	3	5,2%
2,5 tot 5 procentpunt hoger dan begroot	11	19,0%	9	15,5%
1 tot 2,5 procentpunt hoger dan begroot	6	10,3%	13	22,4%
0 tot 1 procentpunt hoger dan begroot	12	20,7%	12	20,7%
0 tot 1 procentpunt lager dan begroot	10	17,2%	11	19,0%
1 tot 2,5 procentpunt lager dan begroot	7	12,1%	5	8,6%
2,5 tot 5 procentpunt lager dan begroot	3	5,2%	5	8,6%
Meer dan 5 procentpunt lager dan begroot	1	1,7%	0	0,0%
Totaal	58	100%	58	100%

Bron: Benchmark mbo 2018 - 2019

Figuur 2: Rentabiliteit per school 2019

Bron: Benchmark mbo 2019

Aantal scholen met meerjarige negatieve rentabiliteit verder afgenomen

Uit tabel 3 blijkt dat in 2019 het aantal mbo-scholen met een negatief resultaat is toegenomen van 11 in 2018 naar 17 in 2019. De gemiddelde negatieve rentabiliteit van de scholen die verlies lijden, is in 2019 aanzienlijk toegenomen van: -1,2% in 2018 naar -2,6% in 2019.

Tabel 3: Negatieve rentabiliteit 2015 – 2019

Jaar	Scholen met negatieve rentabiliteit			Totaal aantal scholen
	Aantal scholen	Gemiddelde rentabiliteit	Percentage scholen	
2019	17	-2,6%	28,3%	60
2018	11	-1,2%	18,3%	60
2017	22	-3,7%	35,5%	62
2016	24	-3,0%	37,5%	64
2015	7	-2,6%	10,9%	64

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Tabel 4: Meerjarig negatieve rentabiliteit 2015-2019 en meerjarig negatieve rentabiliteit 2014-2018

Jaar	Scholen met meerjarig negatieve rentabiliteit			Totaal aantal scholen	Jaar	Scholen met meerjarig negatieve rentabiliteit			Totaal aantal scholen
	Aantal scholen	Gemiddelde rentabiliteit	Percentage scholen			Aantal scholen	Gemiddelde rentabiliteit	Percentage scholen	
2018 en 2019	3	-2,6%	5,0%	60	2017 en 2018	5	-1,7%	8,3%	60
2017 t/m 2019	1	-5,6%	1,7%	60	2016 t/m 2018	3	-2,4%	5,2%	58
2016 t/m 2019	1	-5,6%	1,7%	58	2015 t/m 2018	0	0	0	57
2015 t/m 2019	0	0	0	57	2014 t/m 2018	0	0	0	57

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2014 – 2018

Uit tabel 4 blijkt dat het aantal scholen met een tweejarig negatief resultaat in 2019 verder is gedaald van 5 scholen in 2018 naar 3 in 2019. Dit betreft drie ROC's die twee jaar achtereen een verlieslatende exploitatie hebben getoond, waarvan 1 ROC met een verlies over de afgelopen vier jaren. Er zijn geen AOC's en vakscholen die meerdere jaren achtereen verlies maken.

Ruim de helft van de scholen (35) heeft twee jaar achtereen een positief financieel resultaat behaald. Van deze 35 scholen hebben 16 scholen gedurende vijf opeenvolgende jaren een positief resultaat behaald, 17 scholen gedurende vier jaar en 22 scholen gedurende drie opeenvolgende jaren een positief financieel resultaat behaald.

Het totale resultaat van de sector bedraagt € 45,8 miljoen in 2019. Dit is het saldo van een positief en een negatief resultaat, zie tabel 6. In 2018 was het totale resultaat met € 89,8 miljoen, aanzienlijk hoger. Het beeld blijft dat het totale resultaat van de sector over de jaren heen een significant wisselend beeld vertoont.

Tabel 5: Meerjarig positieve rentabiliteit 2015-2019

Jaar	Scholen met meerjarig positieve rentabiliteit			Totaal aantal scholen
	Aantal scholen	Gemiddelde rentabiliteit	Percentage scholen	
2018 en 2019	35	2,9%	58,3%	60
2017 t/m 2019	22	3,6%	36,7%	60
2016 t/m 2019	17	2,7%	29,3%	58
2015 t/m 2019	16	2,6%	28,1%	57

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Tabel 6: Opbouw resultaat 2019

Resultaat	2019	Totaal aantal scholen
Totale resultaat	€ 45.767.700	60
Resultaat positief	€ 76.082.200	43
Resultaat negatief	€ 30.314.500	17

Bron: Benchmark mbo 2019

Tabel 7: Omvang sectorresultaat 2015 – 2019

Jaar	Totale omvang resultaat (in miljoenen euro's)	Totaal aantal scholen
2019	€ 45,8	60
2018	€ 89,8	60
2017	€ 5,4	62
2016	€ 77,8	64
2015	€ 178,4	64

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Solvabiliteit I en II toegenomen

Binnen de mbo-sector worden twee soorten solvabiliteit gehanteerd. Solvabiliteit is het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen (ook wel solvabiliteit I genoemd). Het gaat hierbij om de gemiddelde solvabiliteit van de scholen (ongewogen) en niet om de cumulatieve solvabiliteit van de sector.

In 2018 is in de sectorrapportage daarnaast solvabiliteit II opgenomen, gedefinieerd als het eigen vermogen verhoogd met de voorzieningen als percentage van het totale vermogen. De solvabiliteit II, zoals in 2018 is gerapporteerd, bedraagt in 2019 64,4% (2018: 62,5%).

Het verschil tussen solvabiliteit I en II betreft de voorzieningen, die in 2019 gemiddeld de solvabiliteit met 7,6% verhogen.

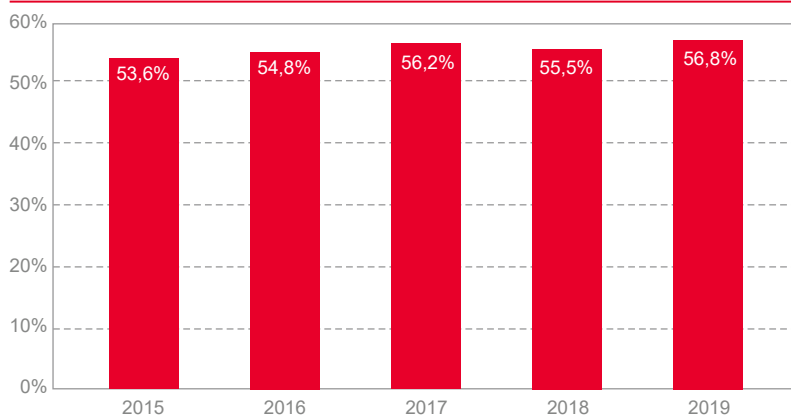
Aangezien tegenover de voorzieningen feitelijk verplichtingen staan die de komende jaren tot besteding van middelen leiden wordt solvabiliteit I in deze rapportage verder aangeduid als solvabiliteit en als uitgangspunt genomen voor het inzicht in de buffer voor het opvangen van tegenslagen.

De stijging van de solvabiliteit is groter dan verklaard kan worden uit de toevoeging van het resultaat (0,9%) aan het eigen vermogen. De oorzaak hiervan is dat het balanstotaal gemiddeld gezien met 0,7% is afgenomen, als gevolg van (extra) aflossing van langlopende schulden, waardoor de ratio's stijgen. Tenslotte heeft de gewijzigde samenstelling van de deelnemende scholen in 2019 geleid tot een afname van 0,3%. In 2019 heeft STC-Group voor het eerst deelgenomen, en zijn het Arcus College en ROC Leeuwenborgh gefuseerd tot het VISTA College.

De spreiding in de solvabiliteit per school is in 2019 verder afgenomen en varieert van 28,8% tot 92,3%. Er zijn sinds 2016 geen scholen meer met een negatieve solvabiliteit. Slechts één school heeft een solvabiliteit van minder dan 30%.

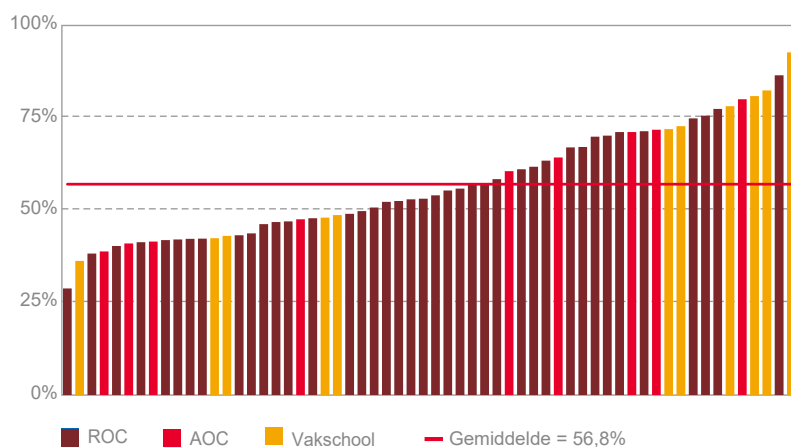
In de benchmarkrapporten van 2016 tot en met 2018 is benoemd dat de sector zich ervan bewust is dat de solvabiliteit van de mbo-scholen, gemiddeld genomen, goed tot zeer goed is. Hiermee hebben de scholen de komende jaren de mogelijkheid om vanuit het eigen vermogen de te verwachten krimp op te vangen alsmede te investeren in de

Figuur 3: Ontwikkeling solvabiliteit I 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 - 2019

Figuur 4: Solvabiliteit per school 2019

Bron: Benchmark mbo 2019

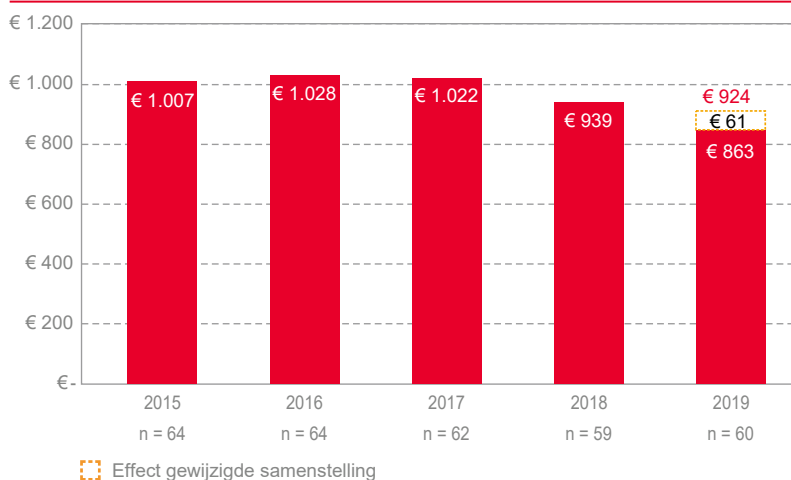
kwaliteit en digitalisering van het onderwijs. Dit vraagt van alle betrokken stakeholders om de scholen de ruimte te bieden hierin te investeren. Bijvoorbeeld investeringen in innovatie van het onderwijs, zoals nieuwe online onderwijsmethoden en digitale les- en leermiddelen. Als ook het aantrekken van medewerkers die voor de implementatie van de innovaties noodzakelijk zijn. Dat geldt eveneens voor de aanpassing van bestaande en de realisatie van nieuwe gebouwen.

Het investeren in nieuwe gebouwen draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Indien hiervoor externe financiering wordt aangetrokken, draagt dit tevens bij aan de verlaging van de solvabiliteit. In 2019 is het gemiddeld aantal gebouwen per school gelijk gebleven, maar is de omvang van het langlopend vreemd vermogen afgenomen. Doordat scholen in 2019 met behulp van beschikbare liquiditeit extra hebben afgelost, is hierdoor het balanstotaal afgenomen, wat zorgt voor een stijging van de solvabiliteit.

Omdat de solvabiliteit in de afgelopen jaren verder is toegenomen, is het noodzakelijk om als school beleid te ontwikkelen om gericht te investeren in de verhoging van de kwaliteit en digitalisering van het onderwijs. Om dit mogelijk te maken, is een heroverweging van het vigerende toezichtskader vereist. Anderzijds kan een versterking van de publieke sector worden gerealiseerd door maatschappelijk kapitaal niet op te potten, maar in te zetten om het onderwijs te versterken.

Het totale bedrag aan langlopend vreemd vermogen bij de mbo-scholen is in 2019 van € 939 miljoen in 2018 gedaald naar € 863 miljoen. Hieruit blijkt dat in 2019 per saldo € 76 miljoen is afgelost. Bij de paragraaf over solvabiliteit respectievelijk liquiditeit is aangegeven dat vanwege de aflossingen het balanstotaal is afgenomen. Indien er rekening wordt gehouden met de effecten van de wijziging in de samenstelling van deelnemende scholen, bedraagt de gecorrigeerde langlopend vreemde vermogenspositie € 924 miljoen.

Figuur 5: Ontwikkeling langlopend vreemd vermogen 2015 – 2019 in miljoenen euro's

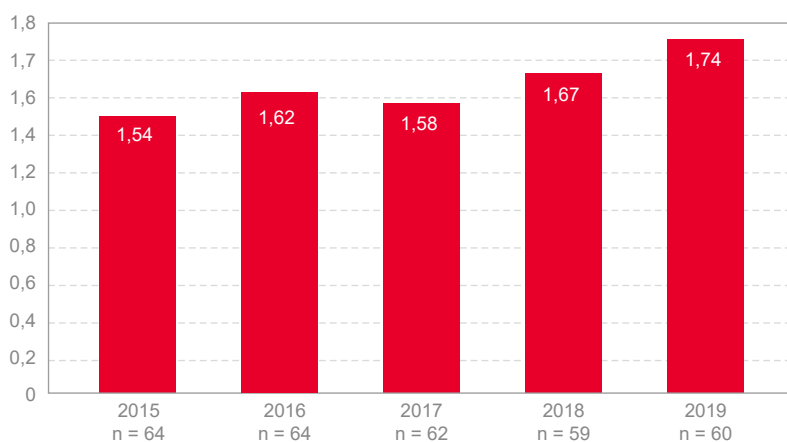
Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Liquiditeit marginaal gestegen

In 2019 bedraagt de liquiditeit (vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden) van de mbo-scholen 1,74 ten opzichte van 1,67 in 2018. Hiermee kunnen de mbo-scholen ruimschoots aan hun financiële verplichtingen op korte termijn voldoen. De liquiditeit is ondanks de positieve resultaten vrijwel ongewijzigd gebleven als gevolg van het aflossen van langlopende schulden, aangezien over spaartegoeden van bepaalde omvang inmiddels negatieve rente moet worden betaald.

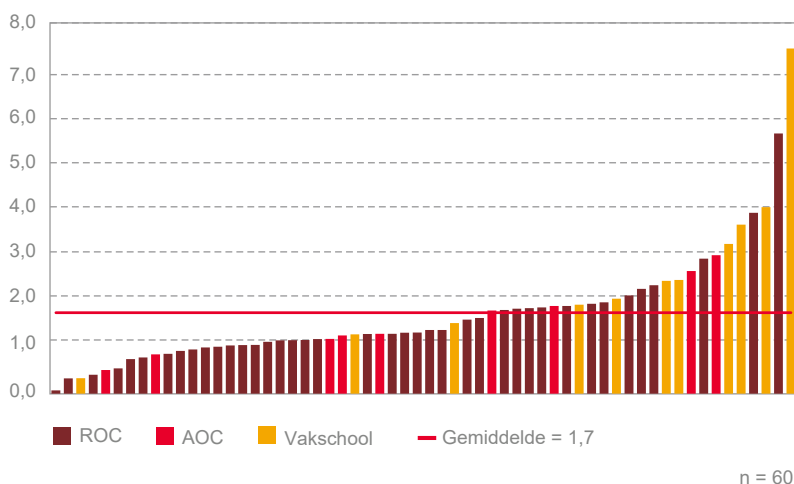
De liquiditeit varieert van 0,1² tot 7,4 en heeft daarmee een ruimere bandbreedte dan vorig jaar.

Figuur 6: Ontwikkeling liquiditeit 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Figuur 7: Liquiditeit per school 2019

Bron: Benchmark mbo 2019

² Een tijdelijke liquiditeit van minder dan 1 is hanteerbaar als de school scherp stuurt op de liquide middelen, een goede solvabiliteit heeft en de exploitatie op orde heeft.

Nadere analyse financiële kengetallen

Positief beeld op sectorniveau met één school waarvan zowel de rentabiliteit als de liquiditeit buiten de signaleringgrenzen van het ministerie van OCW valt

Rentabiliteit voor alle typen scholen al twee jaar positief

Combinatie van financiële kengetallen toont gezond financieel beeld van de sector

Voor een goed inzicht in de financiële duurzaamheid van de sector worden in deze benchmark niet alleen de afzonderlijke financiële kengetallen weergegeven, maar ook de combinatie daarvan. In figuur 8 zijn rentabiliteit en de liquiditeit gecombineerd weergegeven: de rentabiliteit op de y-as en de liquiditeit op de x-as. Elk symbool stelt een school voor, gedifferentieerd naar grootteklasse.

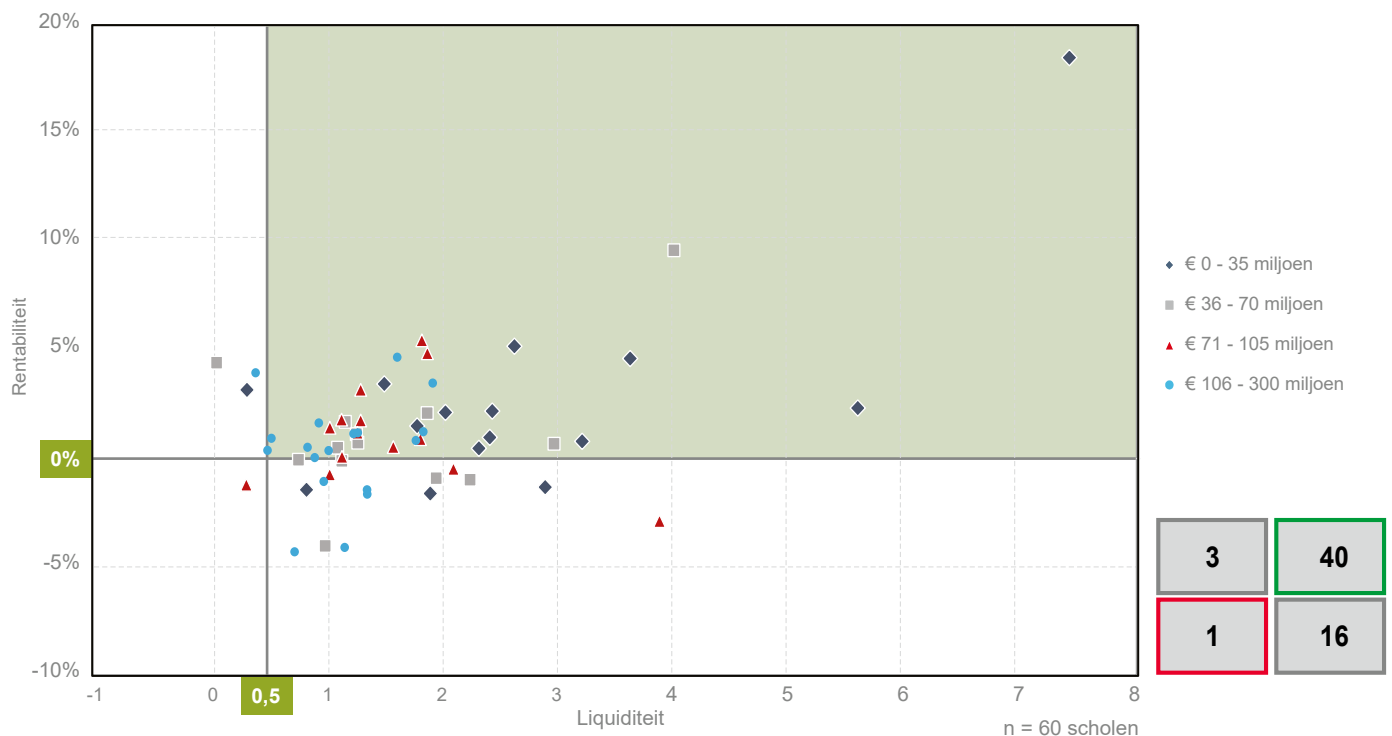
Net als in vorige jaren zijn in de figuur de signaleringsgrenzen ingetekend die het ministerie van OCW voor de financiële kengetallen hanteert:

- een rentabiliteit van minimaal 0% gemiddeld over de afgelopen drie jaar (de periode van drie jaar borgt dat incidentele schommelingen het beeld niet te zeer beïnvloeden);
- een liquiditeit van minimaal 0,5.

De scholen boven de horizontale grenslijn in de figuur hebben over drie jaren gezien een positieve rentabiliteit. De scholen rechts van de verticale grenslijn hebben een liquiditeit van meer dan 0,5.

Op basis van de combinatie van deze kengetallen kan worden vastgesteld dat de scholen in het kwadrant rechtsboven vanuit de perspectieven rentabiliteit en liquiditeit op basis van de signaleringsgrenzen van OCW, zeker gezien de hoge solvabiliteit, als financieel gezond kunnen worden beschouwd. In het groene kwadrant bevinden zich 40 scholen. In 2018 waren dit 37 scholen en in 2017 waren 41 scholen in dit kwadrant opgenomen. Uit figuur 8 blijkt verder dat er één school is die zowel qua rentabiliteit als qua liquiditeit onder de signaleringsgrenzen valt. Dit in tegenstelling tot voorgaand jaar, waarbij er geen scholen in dit kwadrant waren gepositioneerd. De toename van het aantal scholen in het kwadrant rechtsboven toont aan dat de algemene financiële situatie van de sector verder is verbeterd. Dit onverlet de constatering dat voor individuele scholen de financiële ontwikkeling minder gunstig kan zijn.

Figuur 8: Financiële positionering scholen 2019 met signaleringsgrenzen OCW

Bron: Benchmark mbo 2019

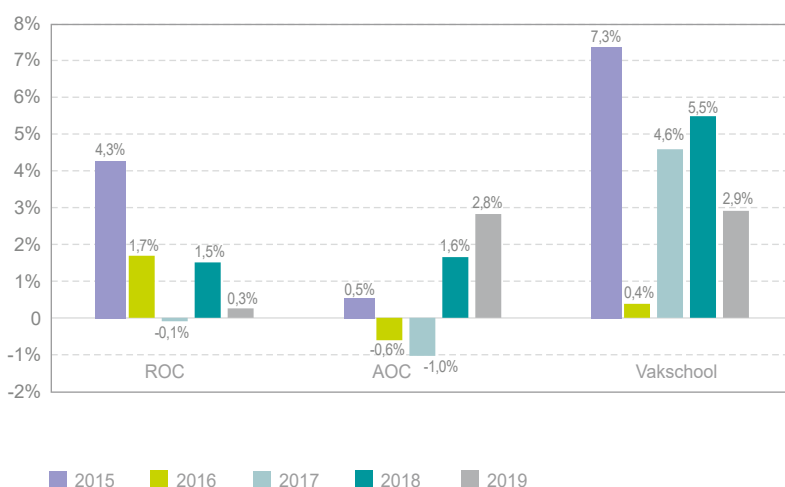
Kengetallen naar type school: rentabiliteit alle schooltypen positief

De gemiddelde rentabiliteit van AOC's is in 2019 gestegen. Daarentegen is de gemiddelde rentabiliteit van de ROC's en vakscholen in 2019 gedaald, maar nog steeds positief. Uit figuur 9 blijkt dat de ROC's met een gemiddelde rentabiliteit van 0,3% achterblijven ten opzichte van de gemiddelde rentabiliteit van de totale sector van 1,1% over 2019. De gemiddelde rentabiliteit bij de vakscholen neemt af van 5,5% naar 2,9% in 2019, terwijl de gemiddelde rentabiliteit van de AOC's is toegenomen van 1,6% naar 2,8% in 2019. De stijging bij de AOC's is een gevolg van de harmonisatie van de bekostiging, waarbij de AOC's meer middelen ontvangen, wat wordt opgebracht door de ROC's.

De solvabiliteit van de drie schooltypen kent onderlinge verschillen in hoogte en in de trend. De ontwikkeling en hoogte van de solvabiliteit van de vakscholen is bovengemiddeld. De solvabiliteit van de vakscholen is in 2019 toegenomen van 58,5% naar 63,1%. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van een eenmalige omzetting van de egaliseringsreserve onder het langlopende vreemd vermogen naar het eigen vermogen in de jaarrekening van één vakschool. De solvabiliteit van de ROC's en AOC's stijgen beperkt en bedraagt respectievelijk 55,0% en 57,2%.

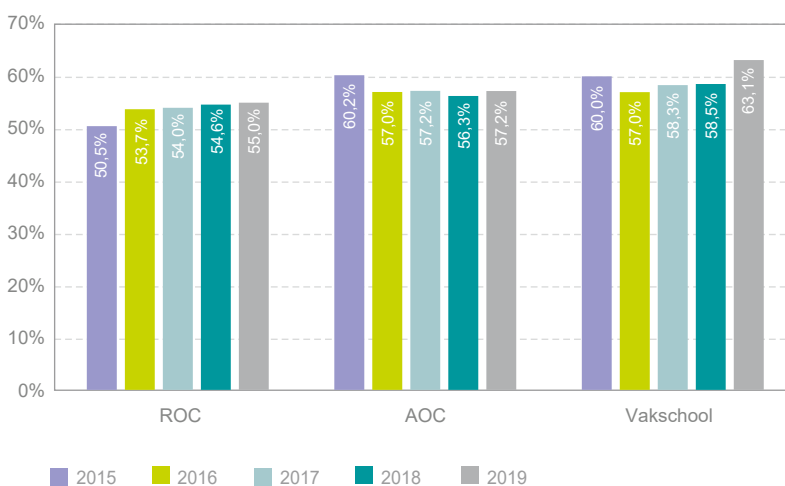
De gemiddelde liquiditeit van de ROC's is stabiel en al drie opeenvolgende jaren 1,5. De AOC's tonen een lichte stijging van 1,5 naar 1,6. De liquiditeit van de vakscholen is in 2019 verder gestegen van 2,5 naar 2,7.

Figuur 9: Rentabiliteit 2015 – 2019 per type school

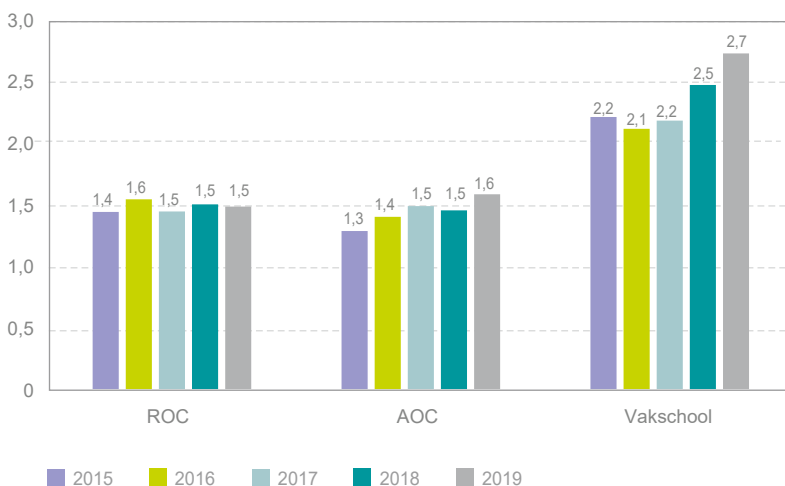
Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Figuur 10: Solvabiliteit ROC's, AOC's en vakscholen 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Figuur 11: Liquiditeit ROC's, AOC's en vakscholen 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

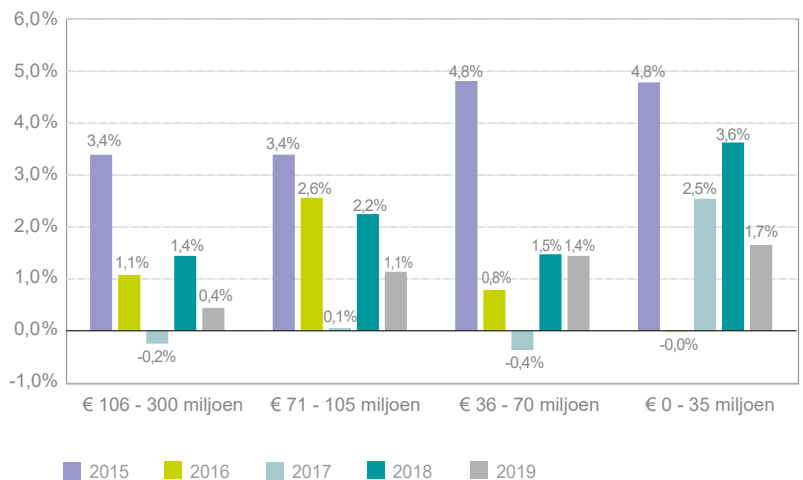
Financiële kengetallen naar grootteklasse van de scholen

Uit figuur 12 blijkt dat de rentabiliteit voor alle schoolgroottes in 2019 is gedaald, terwijl in 2018 juist voor alle schoolgroottes sprake was van een stijging van de rentabiliteit ten opzichte van 2017. De daling is in lijn met de halvering van het sectorgemiddelde van 2,2% naar 1,1%. De daling is relatief gezien het grootst in de klasse scholen met een omvang van tussen de € 106 en € 300 miljoen. Deze grootste klasse scholen realiseren nu twee opeenvolgende jaren de laagste rentabiliteit.

De solvabiliteit van alle grootteklassen ligt in de range van 50% tot circa 60%. Opgemerkt wordt dat de solvabiliteit van de categorie kleinste scholen met een omzet tot € 35 miljoen in 2019 het meest stijgt, gevolgd door de grote en middelgrote scholen. Opvallend is dat de solvabiliteit van de scholen met een omzet tussen de € 36 en € 70 miljoen als enige afneemt. Dit wordt deels verklaard door de deelname van STC-Group en door de fusie van het Arcus College en ROC Leeuwenborgh in 2018, die met een zeer hoge solvabiliteit, in deze grootteklasse waren opgenomen en in 2019 als VISTA College in de klasse met een omzet van tussen de € 106 en € 300 miljoen zijn opgenomen. Bij alle schoolgroottes is de gemiddelde solvabiliteit op orde.

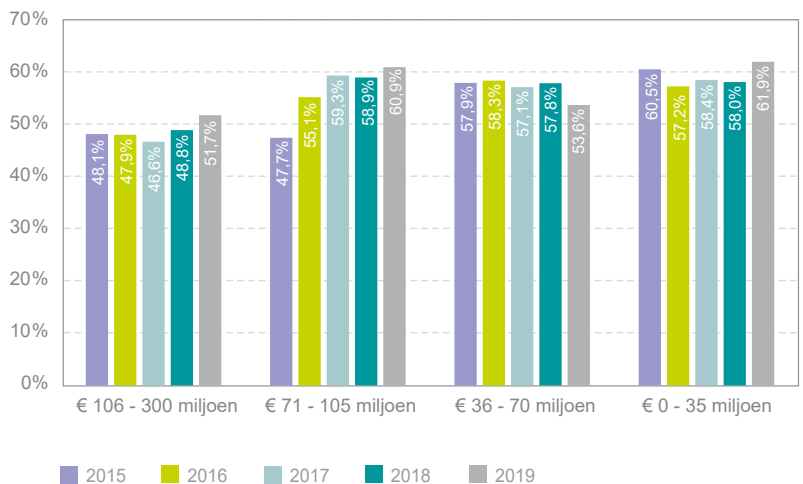
De verschillen in liquiditeit per grootteklasse zijn in 2019 niet veranderd. Opmerkelijk is dat de liquiditeit van de grootste scholen (met een omvang tussen de € 106 en € 300 miljoen) is gedaald vanwege aflossingen, terwijl de liquiditeit bij de andere grootteklassen juist (licht) zijn toegenomen. De daling in de liquiditeit van de grootste scholen wordt voornamelijk verklaard door één school die eigen middelen heeft aangewend voor de realisatie van nieuwbouw. Bij de scholen met een omzet tot € 35 miljoen is de stijging het grootst. Voor alle grootteklassen geldt dat de gemiddelde liquiditeit voldoende is om aan de kortlopende verplichtingen te kunnen voldoen.

Figuur 12: Rentabiliteit per grootteklasse 2015 – 2019

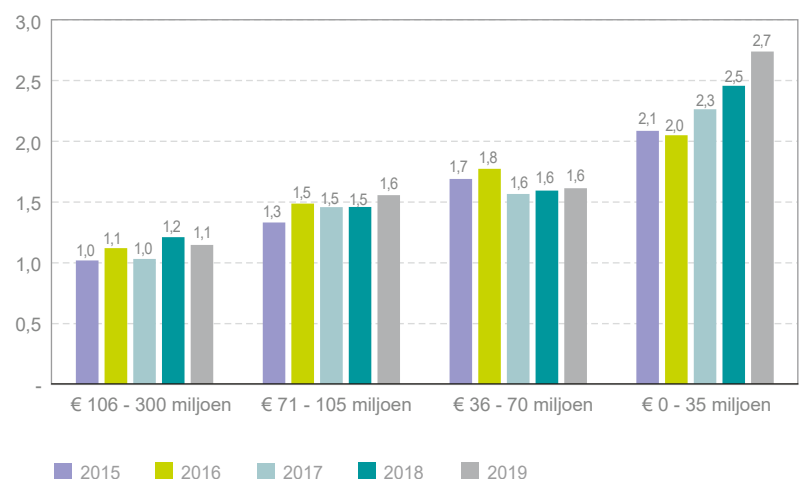
Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Figuur 13: Solvabiliteit per grootteklasse 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Figuur 14: Liquiditeit per grootteklasse 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Kosten en baten

Aantal ongewogen studenten als basis voor bekostiging verder gestegen (1,54%)

Totale baten stijgen met 2,3%

Meer personeel per student ingezet:
1 fte onderwijzend personeel per 14,5 studenten,
in 2018 1 fte per 14,8 en 1 fte onderwijzend en
direct onderwijsondersteunend personeel per
12 studenten, in 2018 1 fte per 12,3

Huisvestingskosten per m² gestegen:
van € 121 naar € 126

Aantal studenten verder gestegen

Het aantal ongewogen studenten is net als vorig jaar gestegen en wel met 1,54%. Dat in tegenstelling tot eerdere referentieramingen. In 2018 bedroeg de stijging 1,97%. De stijging komt wederom door de BBL, de beroepsbegeleidende leerweg. Er zijn sinds 2018 geen studenten meer die een BOL-deeltijd volgen. Het aantal studenten in de BOL-volgtijd is gedaald met 0,55%.

Uit een nadere analyse van de ontwikkeling van de studentenaantallen per school is gebleken dat op 37 van de 60 scholen het aantal studenten in de periode van 1 oktober 2018 tot 1 oktober 2019 is gestegen en het aantal studenten op de overige 23 scholen in diezelfde periode is gedaald. Bij de ROC's en de vakscholen neemt bij meer dan de helft van de scholen de aantallen toe, in tegenstelling tot de AOC's waarbij maar 3 van de 9 scholen sprake is van een toename.

Van de 18 grote scholen met een omzet van tussen de € 106 en € 300 miljoen is het aantal studenten bij 16 scholen toegenomen. Bij de andere drie grootteklassen is het aantal studenten bij ongeveer de helft van de scholen toegenomen.

Het aantal gewogen studenten, dat is het aantal dat de basis vormt voor bekostiging, is in 2019 eveneens licht gestegen: met 0,64%. In 2018 bedroeg de stijging 0,82%. In de weging tellen BOL-studenten voor 1,0 mee en BBL-studenten voor 0,5. De stijging van het aantal studenten gaat naar verwachting op termijn over in een daling. Als gevolg van de COVID-19 uitbraak in Nederland is het aantal aanmeldingen in 2020 echter hoger dan verwacht, waardoor de verwachte daling vanaf 2020 zich mogelijk later inzet.

Tabel 8: Ontwikkeling aantal studenten (absoluut) 2015 – 2019

	Aantal studenten					Mutatie 1-10-2019 t.o.v. 1-10-2018	
	Per 1-10-2015	Per 1-10-2016	Per 1-10-2017	Per 1-10-2018	Per 1-10-2019	Aantal	Percentage
BBL	95.642	99.738	108.580	120.734	130.451	9.717	8,05%
BOL deeltijd	187	22	3	0	0	0	0,00%
BOL voltijd	375.726	375.926	378.186	375.646	373.591	-2.055	-0,55%
Totaal	471.555	475.686	486.769	496.380	504.042	7.662	1,54%

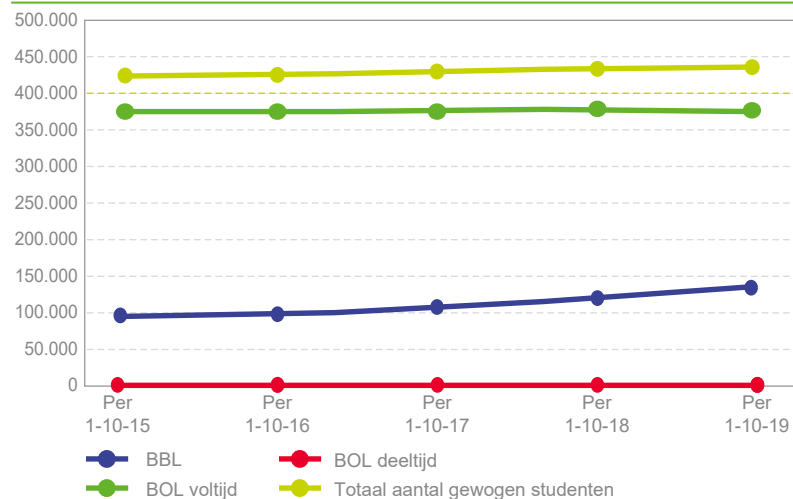
Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Tabel 9: Ontwikkeling gewogen aantal studenten 2015-2019

	Aantal studenten					Mutatie 1-10-2019 t.o.v. 1-10-2018	
	Per 1-10-2015	Per 1-10-2016	Per 1-10-2017	Per 1-10-2018	Per 1-10-2019	Aantal	Percentage
Totaal	423.641	426.793	432.478	436.013	438.817	2.804	0,6%

Bron: Benchmark mbo 2015-2019

Figuur 15: Ontwikkeling aantal studenten per leerweg absoluut en totaal gewogen 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Totale baten gestegen

In 2019 is de totale rijksbijdrage voor het beroepsonderwijs met 2,8% gestegen. De rijksbijdrage voor het voortgezet onderwijs (voor de mbo-scholen die ook voortgezet onderwijs bieden) steeg marginaal met 0,2%. De overige baten zijn toegenomen met 0,5%. Per saldo betekent dit een stijging van de totale baten met 2,3%.

De rijksbijdrage per student (gewogen naar voltijd en deeltijd) is gestegen met 3,8% van € 9.761 in 2018 naar € 10.129 in 2019. Dit is gecorrigeerd voor de deelname van STC-Group in 2019. De rijksbijdrage per student bedraagt zonder correctie € 10.187 in 2019. De stijging van de rijksbijdrage komt vooral uit het beroepsonderwijs en de stijging is voornamelijk te verklaren door de looncompensatie, een direct gevolg van de loonruimte. De bijdrage per gewogen student verschilt per school, onder meer afhankelijk van het type school, de aangeboden

opleidingen en de historische ontwikkeling van het aantal studenten. De rijksbijdrage per gewogen student varieert in 2019 per school van € 8.373 tot € 13.703.

De rijksbijdrage per fte is vanaf 2016 jaarlijks gestegen, waarbij deze van € 98.862 in 2018 stijgt naar € 100.461 in 2019. In 2019 is zowel de rijksbijdrage als het aantal fte gestegen. Aangezien de stijging van de rijksbijdrage groter is dan de stijging van het aantal fte is de rijksbijdrage per fte in 2019 per saldo met 1,6% gestegen ten opzichte van 2018.

De rijksbijdrage per fte is voor vakscholen hoger dan voor ROC's en AOC's: respectievelijk € 107.650, € 97.409 en € 105.235. Opvallend is dat de rijksbijdrage per fte voor de vakscholen met 0,9% is afgenomen, terwijl de rijksbijdrage per fte voor de ROC's met 0,6% licht is toegenomen en voor AOC's met 8,3% fors is toegenomen.

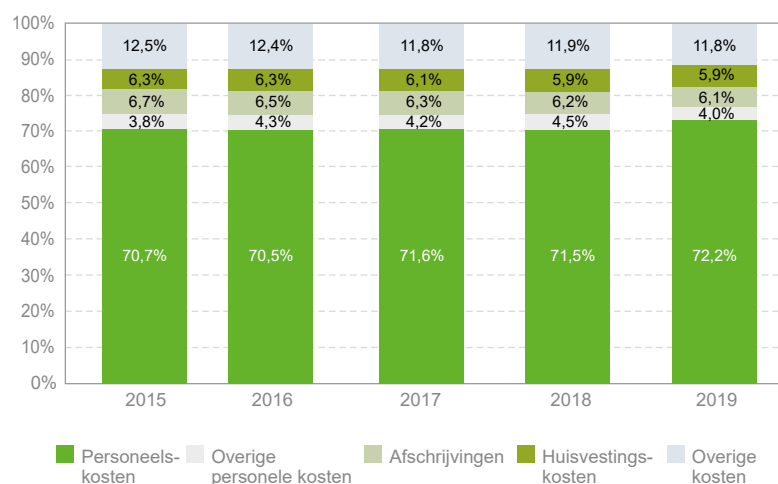
Tabel 10: Ontwikkelingen rijksbijdragen 2018 – 2019 gebaseerd op 59 scholen, in miljoenen euro's

Baten	Rijksbijdrage		Mutatie 2019 ten opzichte van 2018	
	2018	2019	€	%
Rijksbijdragen beroepsonderwijs	€ 4.064,07	€ 4.176,41	€ 142,34	2,8%
Rijksbijdragen voortgezet onderwijs	€ 516,32	€ 517,45	€ 1,13	0,2%
Overige baten	€ 515,42	€ 518,01	€ 2,59	0,5%
Totale baten	€ 5.095,81	€ 5.211,87	€ 116,06	2,3%

Bron: Benchmark mbo 2018 – 2019

Uit figuur 16 blijkt dat in de sector in 2019 het aandeel personeelskosten is toegenomen van 71,5% naar 72,2%, na een minimale daling in 2018 ten opzichte van 2017. Het aandeel dat aan huisvestingskosten is besteed is stabiel gebleven met 5,9%. Het aandeel van de overige personele kosten is in 2019 weer gedaald, na een stijging in 2018.

Figuur 16: Ontwikkeling kostenstructuur 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Aandeel kosten onderwijspersoneel vrijwel identiek aan voorgaand jaar

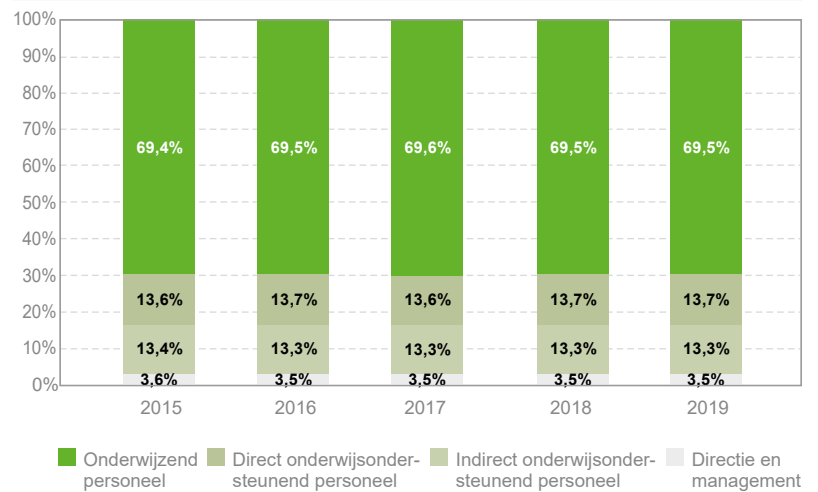
De opbouw van de personeelskosten is in de afgelopen vier jaar stabiel. Ook in 2019 is de opbouw van de kostenstructuur van mbo scholen niet veranderd ten opzichte van 2018.

In absolute zin is de formatie onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel met 632 fte (1,8%) toegenomen. De formatie indirect onderwijsondersteunend personeel en directie/management is met 103 fte (1,4%) bijna evenredig toegenomen.

In de afgelopen twee jaren was, in tegenstelling tot 2019, sprake van een daling van het indirect onderwijsondersteunend personeel en directie/management.

Per saldo is de personeelsformatie in 2019 met 1,8% toegenomen.

Figuur 17: Ontwikkeling opbouw personeelslasten 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Tabel 11: Ontwikkeling formatie 2018 – 2019 gebaseerd op 59 scholen

Functiegroepen	Formatie		Mutatie 2019 ten opzichte van 2018	
	2018	2019	Aantal	%
Onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel	34.515	35.147	632	1,8%
Indirect onderwijsondersteunend personeel en directie / management	7.145	7.248	103	1,4%
Totaal	41.660	42.395	735	1,8%

Bron: Benchmark mbo 2018 – 2019

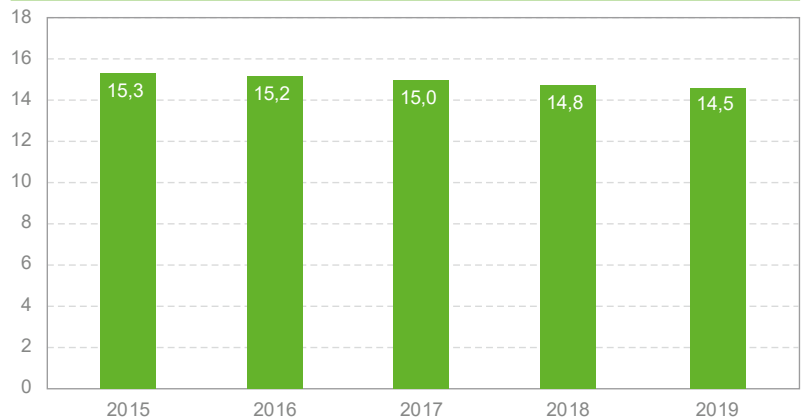
Aantal studenten per fte onderwijzend personeel en direct onderwijsondersteunend personeel ook dit jaar verbeterd

Het aantal studenten per fte onderwijzend personeel ook in 2019 verbeterd. Of anders gezegd: de sector heeft ook in 2019 meer onderwijzend personeel per student ingezet. Het is het vijfde jaar achtereen dat dit is gelukt, en dat ondanks de toename van het aantal studenten in de periode 2016 tot en met 2019. In 2019 wordt gemiddeld 1 fte per 14,5 studenten ingezet ten opzichte van 1 fte per 14,8 studenten in 2018. De genoemde aantallen studenten zijn gewogen voor de leerweg van de student.

Een nieuw kengetal in de benchmark is het aantal gewogen studenten per fte onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel. Aangezien het direct onderwijsondersteunend personeel wordt ingezet in het primaire proces is het saldo van onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel een betere graadmeter voor het aantal studenten per fte ten behoeve van het primaire proces. Dit kengetal laat tevens een daling zien. In 2019 is de inzet 1 fte per 12 studenten, waar dit in 2018 nog 1 fte per 12,3 studenten bedroeg. Hieruit blijkt dat de toename van het gewogen aantal studenten (0,64%) opgevangen is door extra inzet fte's direct en direct onderwijsondersteunend personeel.

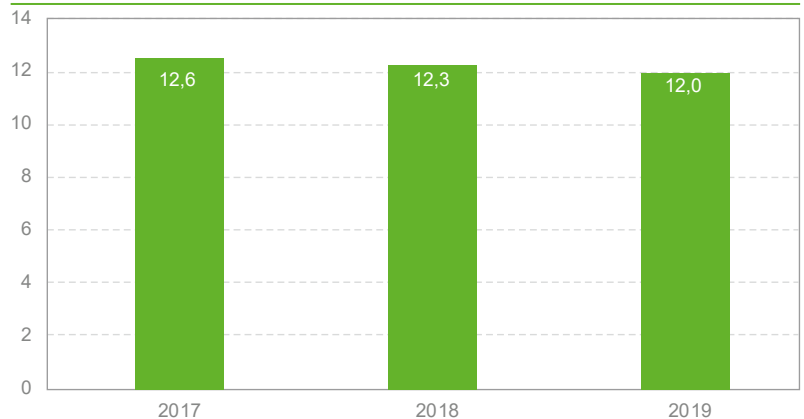
Het aantal studenten per fte onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel varieert per school: de spreiding varieert van 8,1 tot 14,3

Figuur 18a: Ontwikkeling aantal gewogen studenten per fte onderwijzend personeel 2015 – 2019

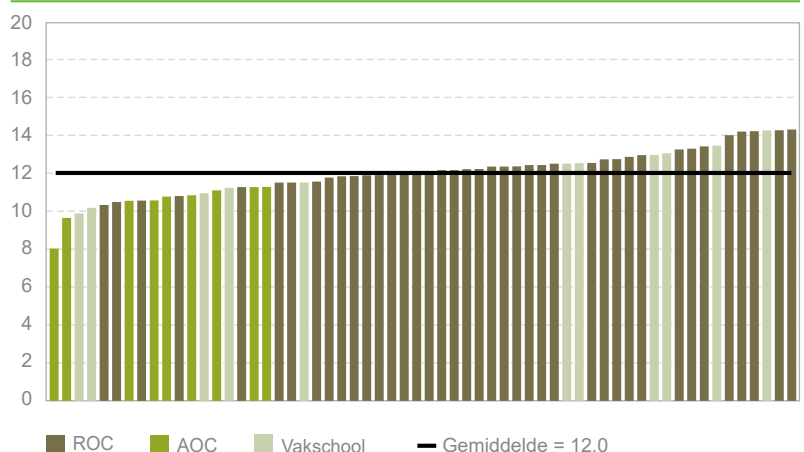
Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Figuur 18b: Ontwikkeling aantal gewogen studenten per fte onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel 2017 - 2019

Bron: Benchmark mbo 2017 – 2019

Figuur 19: Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel per school 2019

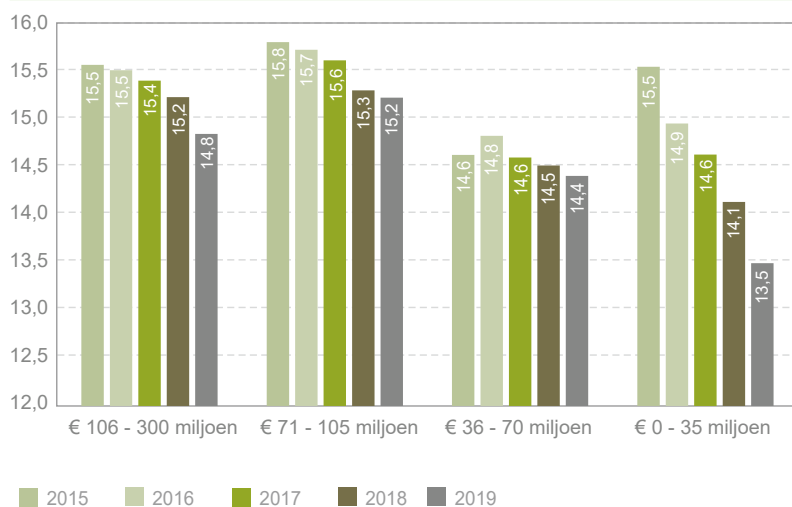
n = 60

Bron: Benchmark mbo 2017 - 2019

In alle grootteklassen is de verbetering van het aantal studenten per fte onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel zichtbaar. Opvallend hierbij is dat de kleinste scholen met een omzet tot € 35 miljoen het minst aantal studenten per fte heeft en de middelgrote scholen met een omzet tussen de € 71 en € 105 miljoen het meest aantal studenten per fte. De AOC's zetten gemiddeld het meeste personeel in: 1 fte per 10,5 studenten. De vakscholen nemen een middenpositie in met 1 fte per 12,1 studenten en de ROC's zetten 1 fte per 12,4 studenten in.

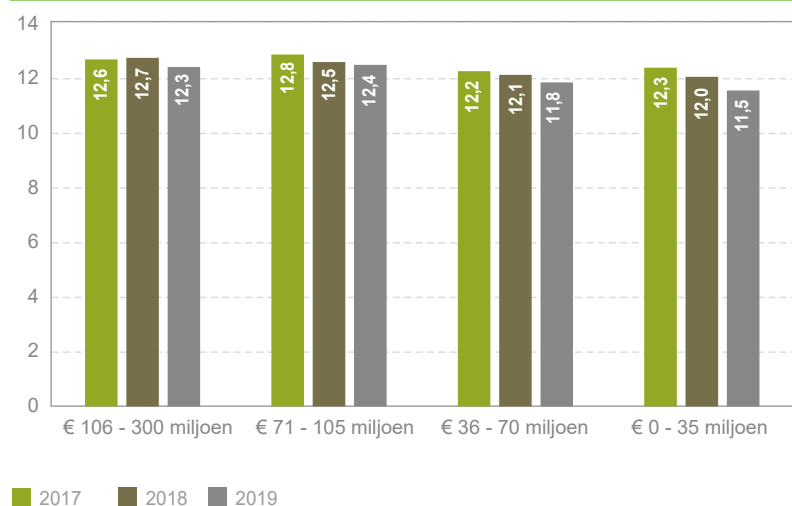
De trend dat het aantal studenten per fte daalt is duidelijk zichtbaar voor de AOC's en vakscholen, waarbij de daling marginaal is voor de ROC's.

Figuur 20a: Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend personeel per grootteklasse 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Figuur 20b: Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel per grootteklasse 2017 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2017 – 2019

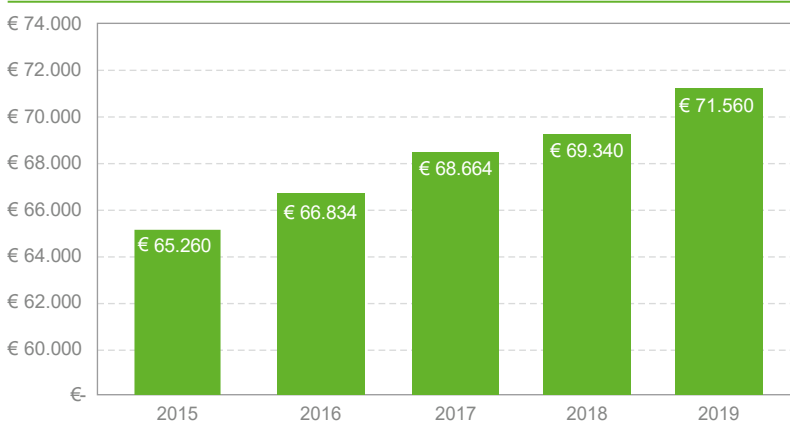
Salariskosten per fte in loondienst door stijging CAO met 3,2% toegenomen

De salariskosten per fte in loondienst zijn in 2019 met 3,2% gestegen tot € 71.560 (in 2018 bedroeg de stijging 1,0%). Aan deze stijging ligt de cao-loonontwikkeling ten grondslag. De salariskosten per fte variëren per school van € 63.843 tot € 78.028. Opvallend is dat de spreiding ten opzichte van vorig jaar is toegenomen, waarbij de spreiding in 2018 juist was afgenomen.

De salariskosten per fte zijn bij alle typen onderwijs toegenomen. De salariskosten per fte zijn bij de ROC's met 3,5% het meest gestegen, gevolgd door de AOC's met 2,7% en de vakscholen met 2,2%. De vakscholen hebben, net zoals in 2018 het geval was, nog steeds de hoogste gemiddelde salariskosten per fte binnen de sector.

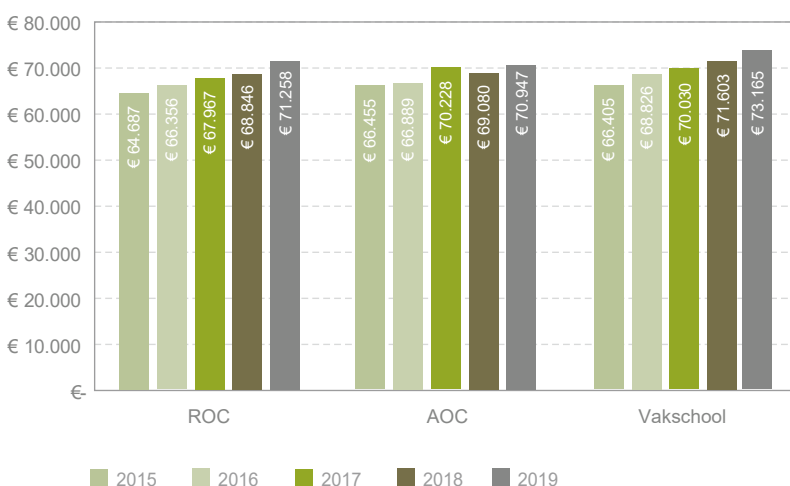
Uit een vergelijking tussen de grootteklassen blijkt een vergelijkbaar beeld van de ontwikkeling van de gemiddelde salariskosten.

Figuur 21: Ontwikkeling salariskosten per fte in loondienst 2015 - 2019

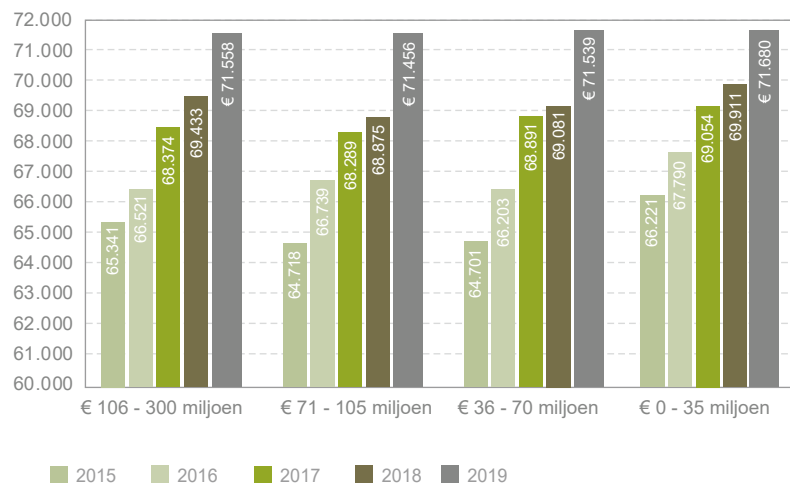
Bron: Benchmark mbo 2015 - 2019

Figuur 22: Ontwikkeling salariskosten per fte in loondienst per type school 2015 - 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 - 2019

Figuur 23: Ontwikkeling salariskosten per fte in loondienst per grootteklasse 2015 - 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 - 2019

Aantal m² in de sector is afgenomen, huisvestingskosten per m² stijgen

Het aantal vierkante meters dat de mbo-scholen beschikbaar hebben voor het onderwijsproces of de ondersteuning daarvan, is in 2019 afgenomen en wordt optimaler gebruikt omdat het aantal studenten is toegenomen. Het gemiddeld aantal vierkante meters per school is, gecorrigeerd voor de gewijzigde samenstelling, afgenomen van 69.745 m² in 2018 naar 69.327 m² in 2019. Als gevolg van de effecten van de gewijzigde samenstelling is er sprake van een toename van 1.175 m² tot gemiddeld 70.502 m² per school.

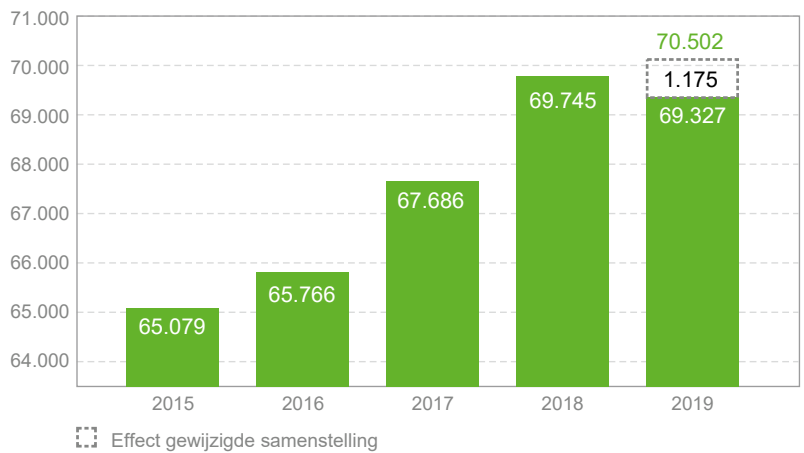
Het aantal vierkante meters beschikbaar voor onderwijs is voor de gecorrigeerde samenstelling afgenomen, terwijl het aantal (gewogen) studenten met 0,64% is toegenomen in 2019. Hierdoor is het aantal vierkante meters per gewogen student afgenomen van 9,04 in 2018 naar 9,0 in 2019. Aangezien het gemiddelde aantal vierkante meters per school vanwege de gewijzigde samenstelling is toegenomen en deze toename groter is dan de toename in het aantal gewogen studenten, is het aantal vierkante meters per gewogen student in 2019 met 9,1 per saldo iets hoger dan de 9,0 in 2018.

De spreiding is nagenoeg gelijk aan 2018 en blijft fors: van 5,7 tot 23,9 vierkante meter per gewogen student.

Evenals in voorgaande jaren is het aantal vierkante meters per gewogen student bij de ROC's significant lager dan bij de AOC's en vakscholen: respectievelijk 7,9, 11,5 en 11,3. Gemiddeld hebben grotere scholen minder vierkante meters (8 m²) per gewogen student dan kleinere scholen (9,5 m²). Het aantal vierkante meters per gewogen student voor kleinere scholen blijft gelijk, maar het aantal vierkante meters per gewogen student voor grotere scholen stijgt met 0,5 m² na een jarenlange daling van 2015 tot 2018.

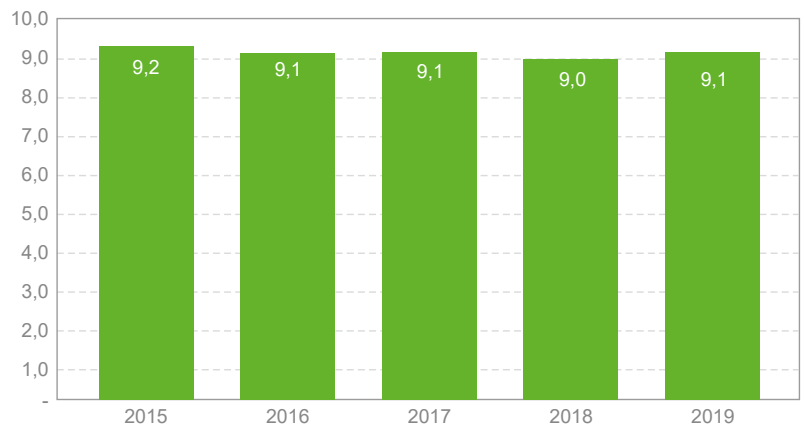
De boekwaarde van de gebouwen en terreinen van de scholen is in 2019, gecorrigeerd voor de gewijzigde samenstelling, met 0,5% afgenomen van € 49.447.829 in 2018 naar € 49.202.629 in 2019. Door de deelname van de STC-Group en de fusie van het Arcus College en ROC Leeuwenborgh bedraagt de boekwaarde van gebouwen en terreinen in 2019 gemiddeld € 50.570.273.

Figuur 24: Gemiddeld aantal vierkante meters per school beschikbaar voor onderwijsproces of ondersteuning daarvan

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Figuur 25: Aantal vierkante meters per gewogen student 2015 - 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Tabel 12: Opbouw huisvestingskosten 2015 – 2019

Opbouw huisvestingskosten	Sector 2015	Sector 2016	Sector 2017	Sector 2018	Sector 2019
Huur	20%	21%	22%	21%	21%
Verzekeringen	1%	1%	1%	1%	1%
Dotatie onderhoudsvoorziening	3%	3%	4%	4%	4%
Klein onderhoud en exploitatie	10%	11%	10%	10%	10%
Energie en water	10%	11%	10%	10%	10%
Schoonmaakkosten	4%	4%	5%	5%	4%
Heffingen	4%	4%	4%	4%	5%
Overige huisvestingslasten	4%	4%	3%	4%	4%
Afschrijving gebouwen	35%	32%	34%	34%	34%
Rentelasten (vastgoedgerelateerde deel)	9%	9%	7%	7%	7%
Totale huisvestingskosten	100%	100%	100%	100%	100%

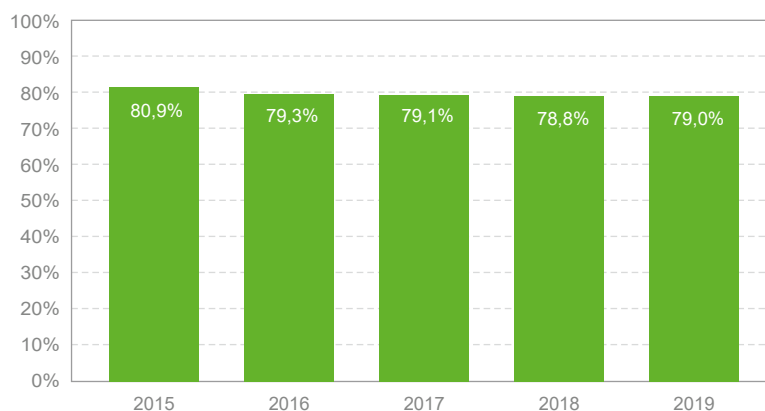
Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

De gemiddelde WOZ-waarde van de gebouwen per school is, gecorrigeerd voor de gewijzigde samenstelling, met 4,4% eveneens toegenomen. Het effect van de gewijzigde samenstelling bedraagt 2,1%, waardoor de gemiddelde WOZ-waarde zonder correctie in 2019 met 6,5% is gestegen.

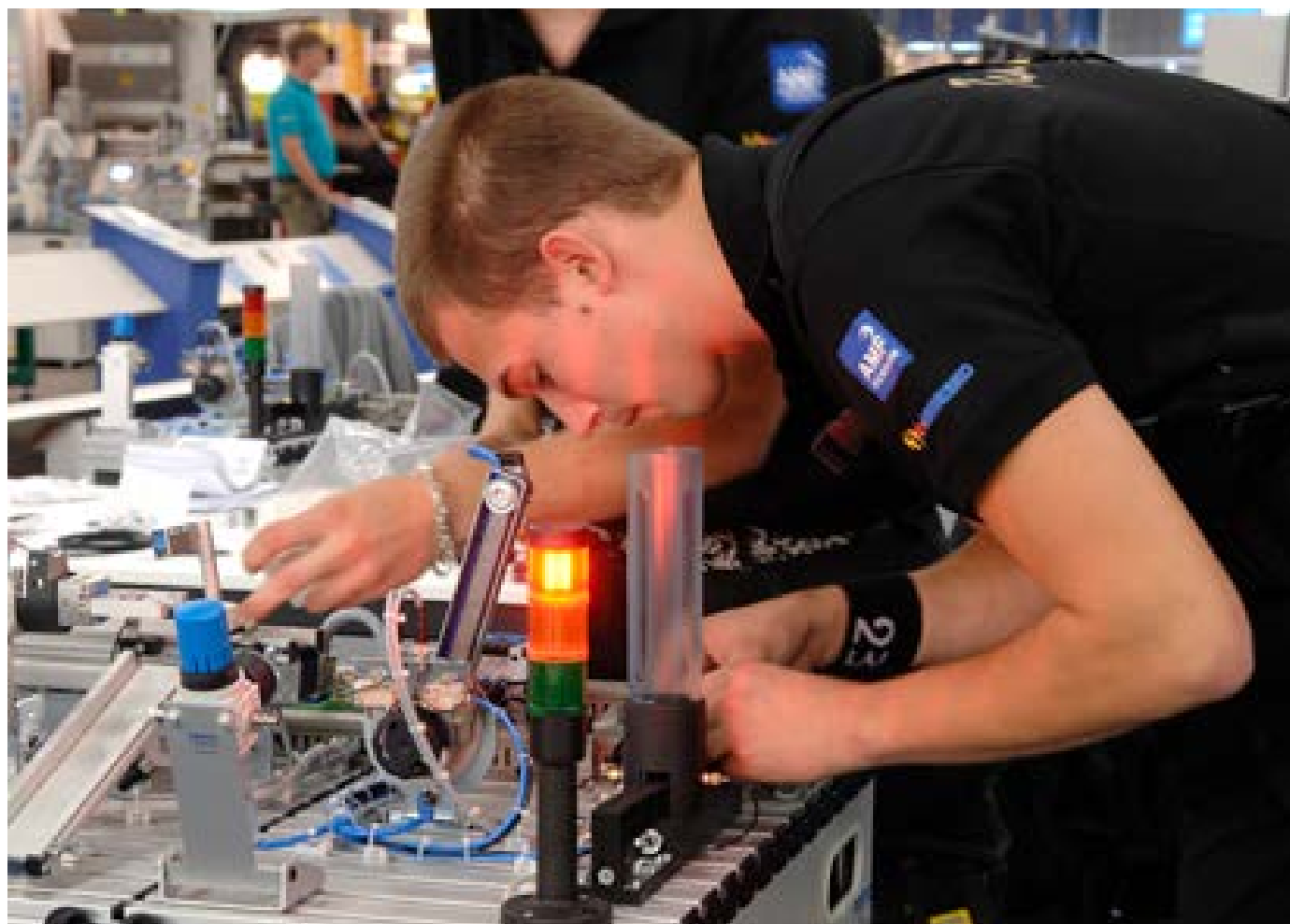
De kosten per vierkante meter zijn in 2019 gestegen en bedragen € 126 versus € 121 in 2018. De analyse van de opbouw van de huisvestingskosten toont dat de onderverdeling van de kosten in 2019 stabiel is gebleven. Dit betekent dat de kosten in alle kostencategorieën evenredig zijn toegenomen.

Het aandeel vierkante meters in eigendom is, gecorrigeerd voor de gewijzigde samenstelling, afgenomen van 78,8% naar 78,7% in 2019. Zonder deze correctie is het aandeel vierkante meters in eigendom in 2019 toegenomen tot 79%.

Figuur 26: Aandeel vierkante meters in eigendom 2015 – 2019

Bron: Benchmark mbo 2015 - 2019

Aandeel ICT-kosten stabiel op 5,1%

Het aandeel ICT-kosten (5,1%) in de totale kosten is in 2019 niet gewijzigd ten opzichte van 2018. De totale ICT-kosten zijn de afgelopen jaren ook in absolute zin toegenomen van € 254,6 miljoen naar € 260,3 miljoen in 2019. De gemiddelde personele lasten van ICT-personeel zijn met 4,4% gestegen van € 64.102 naar € 66.897.

Het meest opvallend is de stijging van het aandeel datacommunicatie van 6,1% in 2018 naar 7,5% in 2019. De overige aandelen zijn stabiel of beperkt gemuteerd ten opzichte van voorgaand jaar.

De post afschrijvingen ICT en telefonie is komen te vervallen, omdat met ingang van 2016 deze kosten aan de post aandeel hardware zijn toegerekend.

Tabel 13: Kengetallen ICT 2015 – 2019

Kengetal/indicator	2015	2016	2017	2018	2019
Aandeel ICT in totale kosten	5,3%	4,8%	4,9%	5,1%	5,1%
Activeringsgrens activa	€ 1.609	€ 1.726	€ 1.659	€ 1.695	€ 1.762
Gemiddelde personele last personeel ICT in loondienst	€ 59.206	€ 60.763	€ 62.730	€ 64.102	€ 66.897
Aandeel van de totale formatie-kosten dat aan ICT wordt besteed	3,0%	3,0%	3,0%	3,1%	3,0%

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Tabel 14: Opbouw ICT-kosten 2015 – 2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Aandeel personele ICT kosten (inclusief detacheringen)	30,2%	31,9%	32,2%	32,3%	31,3%
Aandeel inhuur en uitbesteding	10,3%	12,5%	13,5%	14,2%	13,1%
Aandeel hardware	5,5%	18,8%	17,9%	18,1%	17,7%
Aandeel softwarekosten	20,3%	24,4%	25,1%	24,9%	25,4%
Aandeel datacommunicatie	5,8%	7,1%	6,5%	6,1%	7,5%
Aandeel telefonie	4,2%	4,0%	3,7%	3,4%	3,1%
Aandeel organisatiekosten	1,3%	1,3%	1,1%	1,0%	1,9%
Aandeel afschrijvingen ICT en telefonie	22,4%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Bijlagen

Bijlage A: Begripsomschrijvingen en aantal studenten in financiële benchmark

Tabel A-1: Begripsomschrijving

Begrip	Omschrijving
Rentabiliteit	Het resultaat van de gewone bedrijfsvoering als percentage van de baten van de gewone bedrijfsvoering; omvat resultaat mbo, educatie, contractactiviteiten en andere diensten.
Solvabiliteit	Het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen (solvabiliteit I).
Liquiditeit	Vlottende activa gedeeld door de kortlopende schulden (current ratio).
Signaleringsgrenzen	Grenswaarden die het ministerie van OCW hanteert voor de risicobepaling.
Vierkante meters	In relatie tot huisvestingskosten: vierkante meters beschikbaar voor het onderwijsproces of ter ondersteuning daarvan.

Bron: Benchmark mbo

Tabel A-2: Aantal aan de benchmark deelnemende scholen per type

Type school	2015	2016	2017	2018	2019
ROC	43	43	42	41	40
AOC	11	11	10	9	9
Vakschool	10	10	10	10	11
Totaal aantal deelnemers benchmark	64	64	62	60	60
Totaal aantal mbo-scholen	65	65	64	61	60
Deelname aan mbo Benchmark	98%	98%	97%	98%	100%

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

Tabel A-3: Aantal aan de benchmark deelnemende scholen per grootteklasse

Grootteklasse in rijksbijdrage per jaar	2015	2016	2017	2018	2019
Klasse S: minder dan € 35 mln	17	17	16	15	15
Klasse M: tussen € 36 mln en € 70 mln	16	16	16	14	13
Klasse L: tussen € 71 mln en € 105 mln	16	16	14	14	14
Klasse XL: meer dan € 106 mln	15	15	16	17	18
Totaal	64	64	62	60	60

Bron: Benchmark mbo 2015 – 2019

In de benchmark mbo 2019 zijn van 60 scholen de gegevens ontvangen.

De namen van de deelnemende scholen zijn opgenomen in de figuren in bijlage C.

Bijlage B: Onderzoeksverantwoording

De financiële benchmark mbo wordt door PwC uitgevoerd in opdracht van en in samenwerking met de MBO Raad.

PwC maakt gebruik van gegevens uit het Elektronisch Financieel Jaarverslag (EFJ), door de scholen aangeleverd via het XBRL Onderwijs Portaal OCW / DUO. Deze gegevens worden aangevuld door de scholen die aan de benchmark deelnemen en via een uploadsysteem bij PwC aangeleverd. De gegevens die in de benchmark zijn gebruikt, zijn door PwC gevalideerd maar er is geen accountantscontrole uitgevoerd. De scholen blijven verantwoordelijk voor de kwaliteit van de aan PwC aangeleverde gegevens.

De gevalideerde gegevens zijn door PwC verwerkt tot spiegelrapportages voor de individuele scholen en tot het sectorbeeld in deze rapportage. De conclusies in dit sectorrapport zijn in samenwerking met de MBO Raad tot stand gekomen.

De financiële benchmark is zoveel mogelijk toegespitst op het mbo. Eventuele andere activiteiten van de scholen zijn buiten beschouwing gebleven, behalve als de kengetallen niet uit te splitsen waren. Dit is het geval bij de rentabiliteit, solvabiliteit, liquiditeit en huisvestingskosten per vierkante meter; deze kengetallen hebben dan ook betrekking op de gehele school. Om tot een toerekening van kosten aan het mbo te komen, hebben de scholen zelf de kosten van het onderwijzend personeel gesplitst.

De andere personeelskosten zijn door PwC toegerekend op basis van het aandeel mbo in de rijksbijdrage van de school.

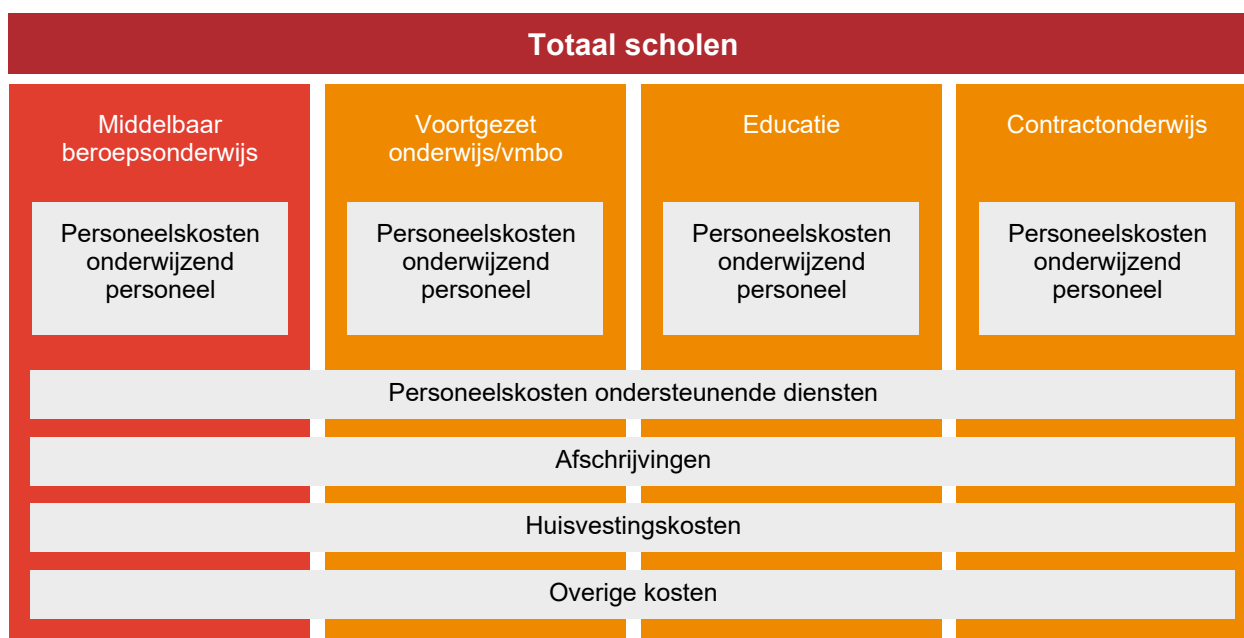
De sectorcijfers in dit rapport zijn - tenzij anders vermeld - de ongewogen gemiddelden van alle aan de benchmark deelnemende scholen. De scores van de scholen zijn gesommeerd en door het totaal aantal deelnemende scholen (60) gedeeld, zonder rekening te houden met de omvang van de school. Die keuze is gemaakt omdat het in de benchmark gaat om de prestaties van de school, ongeacht de omvang.

Indien absolute aantallen (zoals de hoogte van de rijksbijdrage) over meerdere jaren zijn vergeleken, is de vergelijking gebaseerd op het aantal scholen dat in alle betreffende jaren aan de benchmark heeft deelgenomen.

Dit is gedaan om te voorkomen dat mutaties moeten worden toegeschreven aan een verschil in aantallen scholen.

Daar waar in het rapport een verschil wordt benoemd, wordt bedoeld op een statistisch significant verschil bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dit betekent dat de kans dat het verschil op toeval berust kleiner is dan 5%.

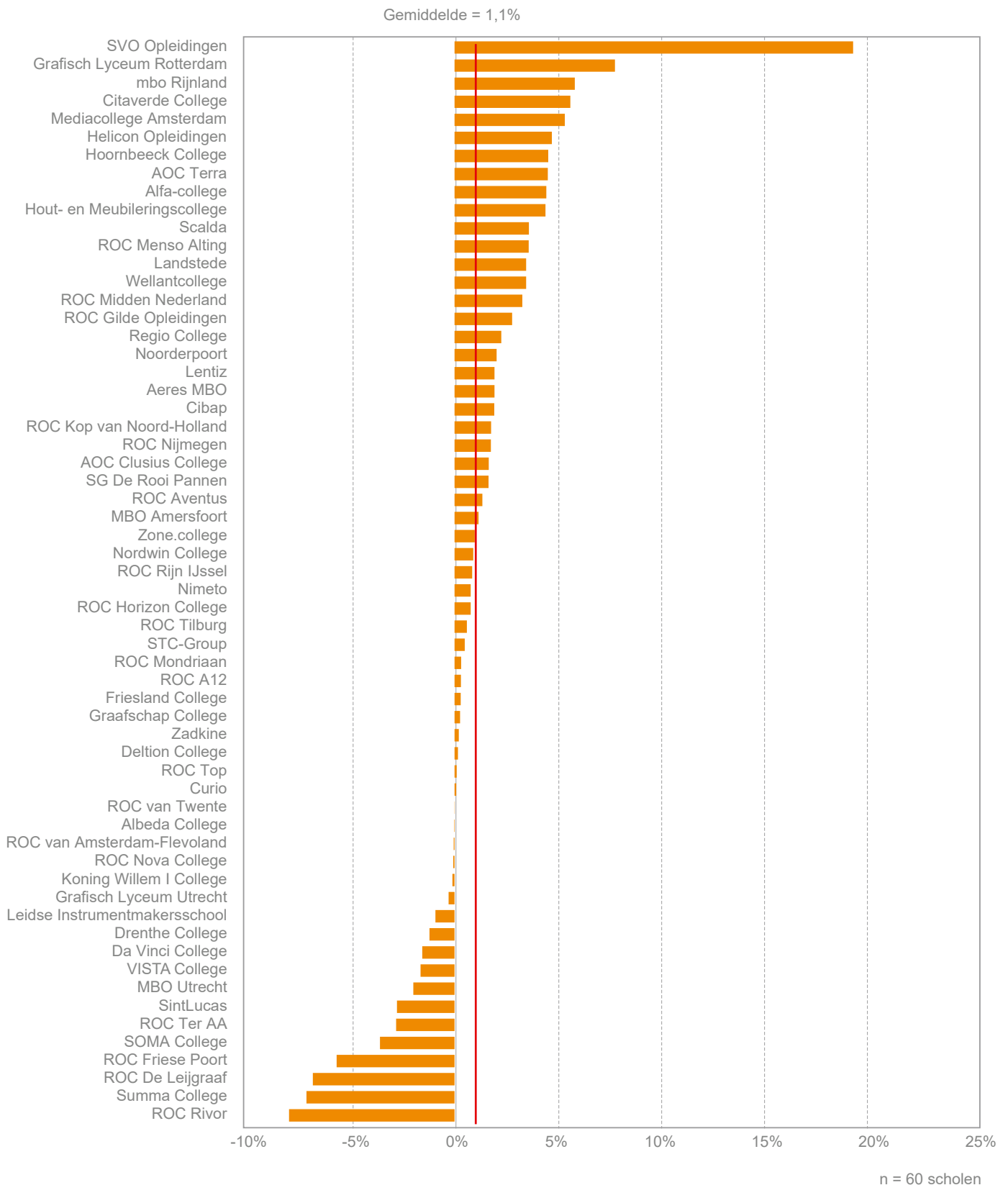
Figuur B-1: Schematische opbouw kosten

Bron: Benchmark mbo

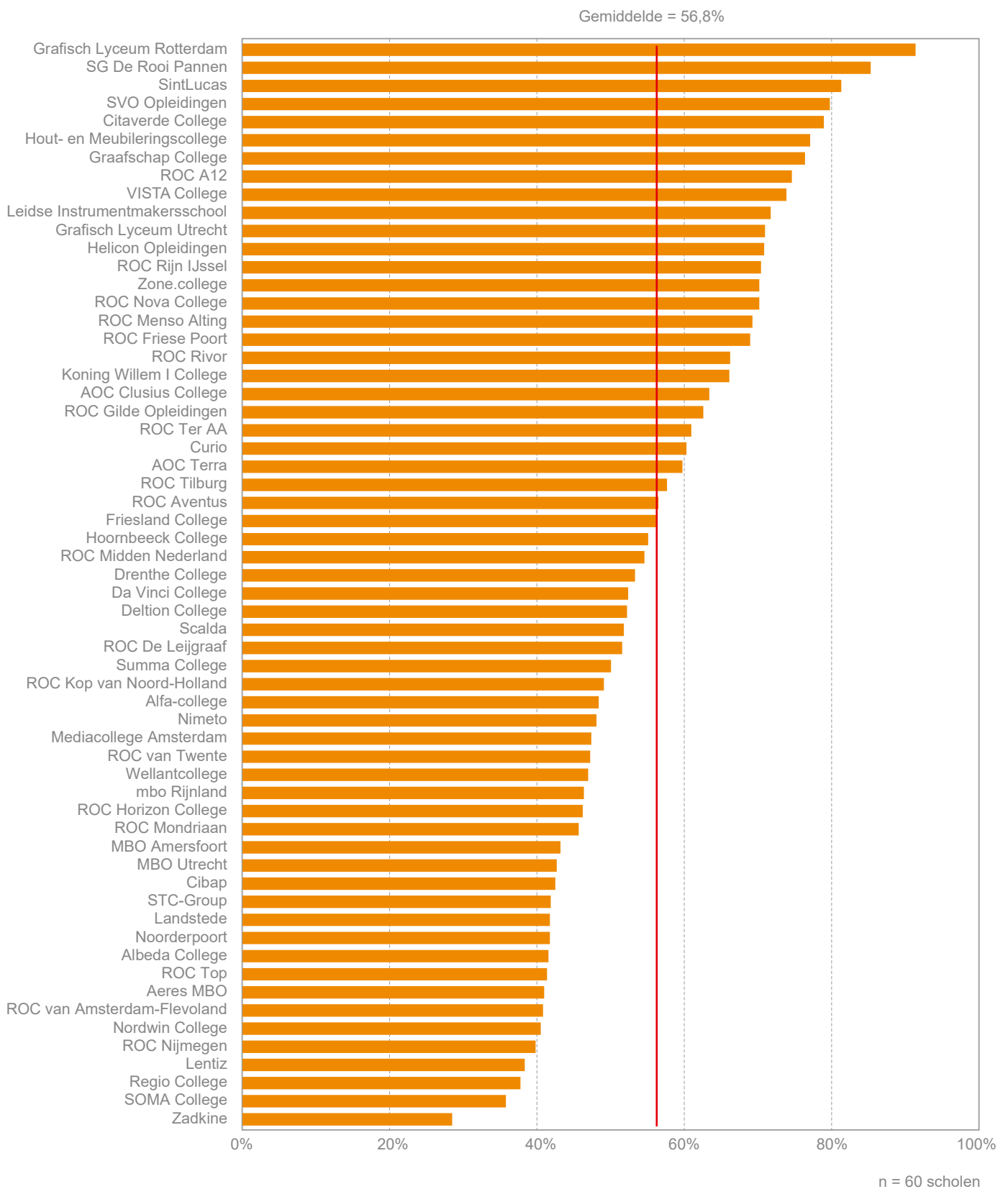
Bijlage C: Financiële positionering mbo-scholen

Tabel C-1: Rentabiliteit 2019

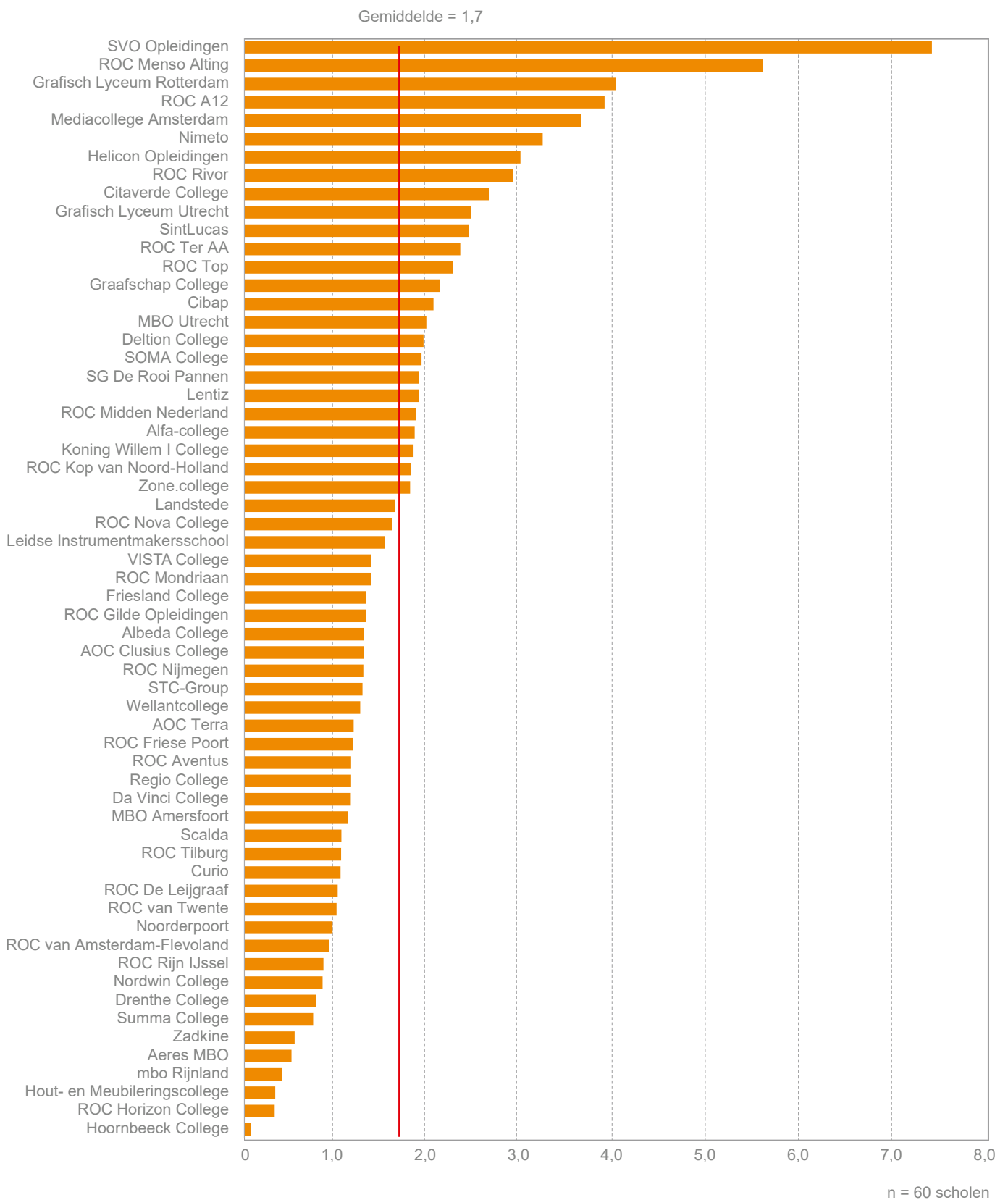
Bron: Benchmark mbo 2019

Tabel C-2: Solvabiliteit I 2019

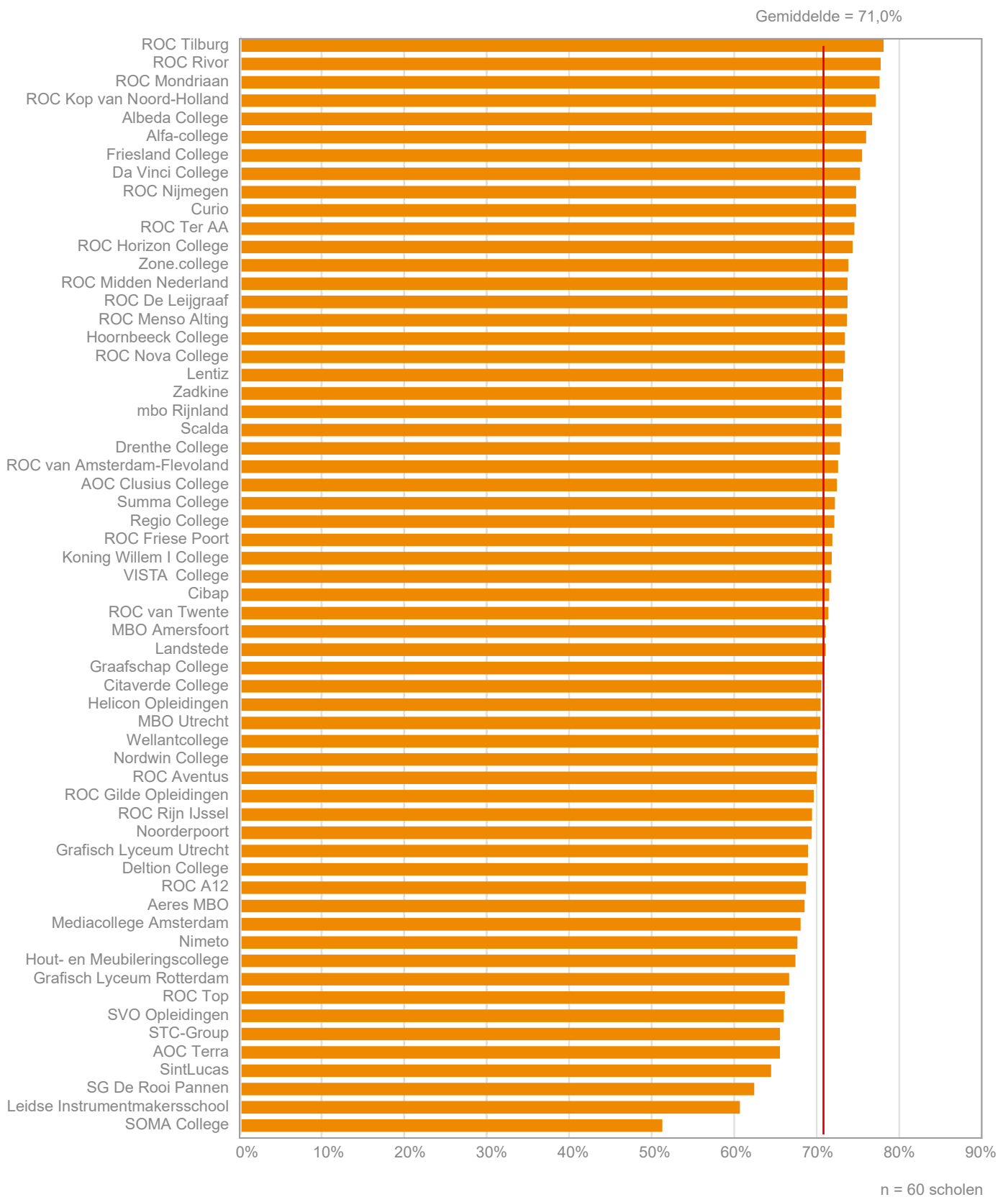
Bron: Benchmark mbo 2019

Tabel C-3: Liquiditeit 2019

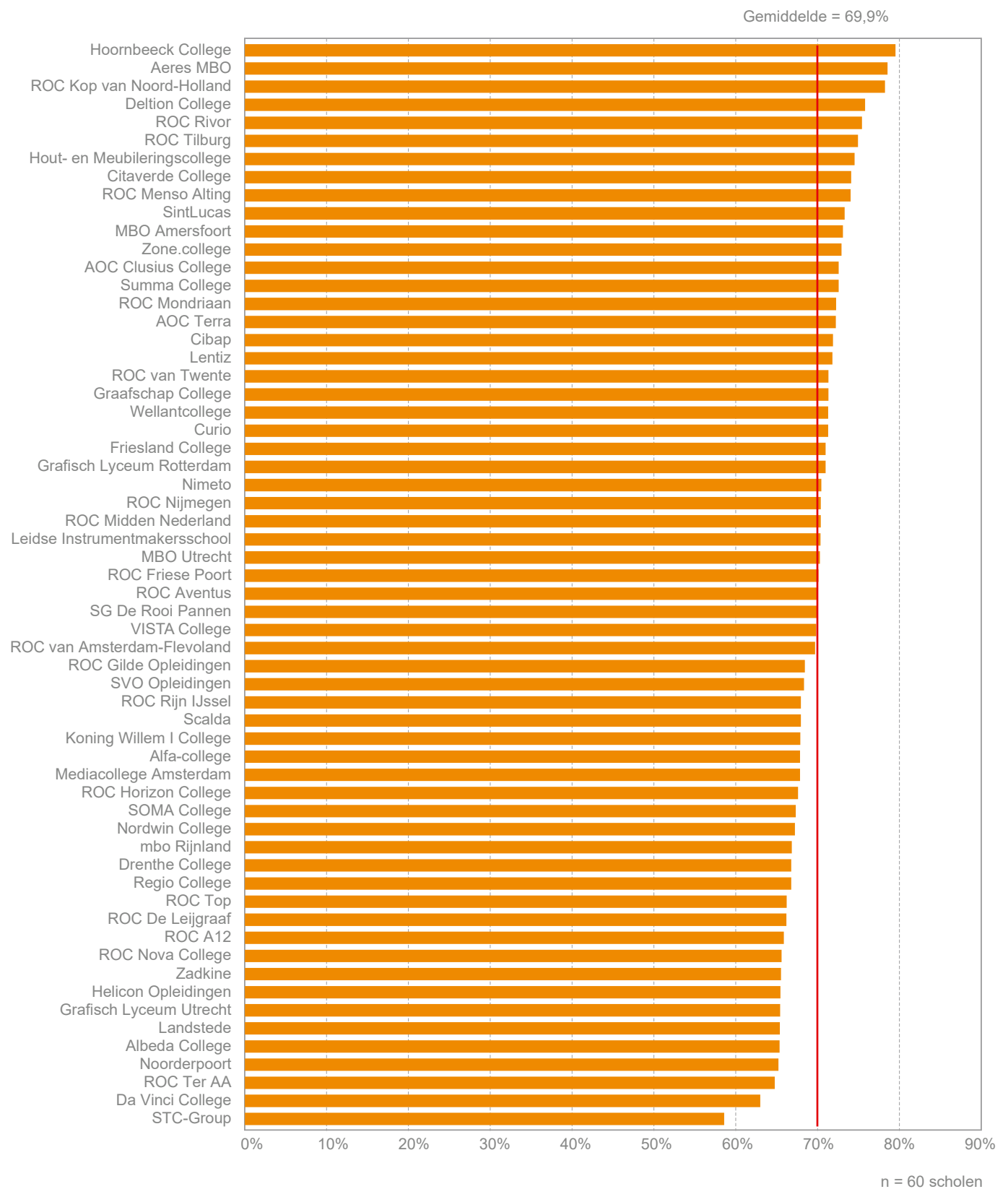
Bron: Benchmark mbo 2019

Tabel C-4: Personeelskosten ten opzichte van de totale lasten van de school in 2019

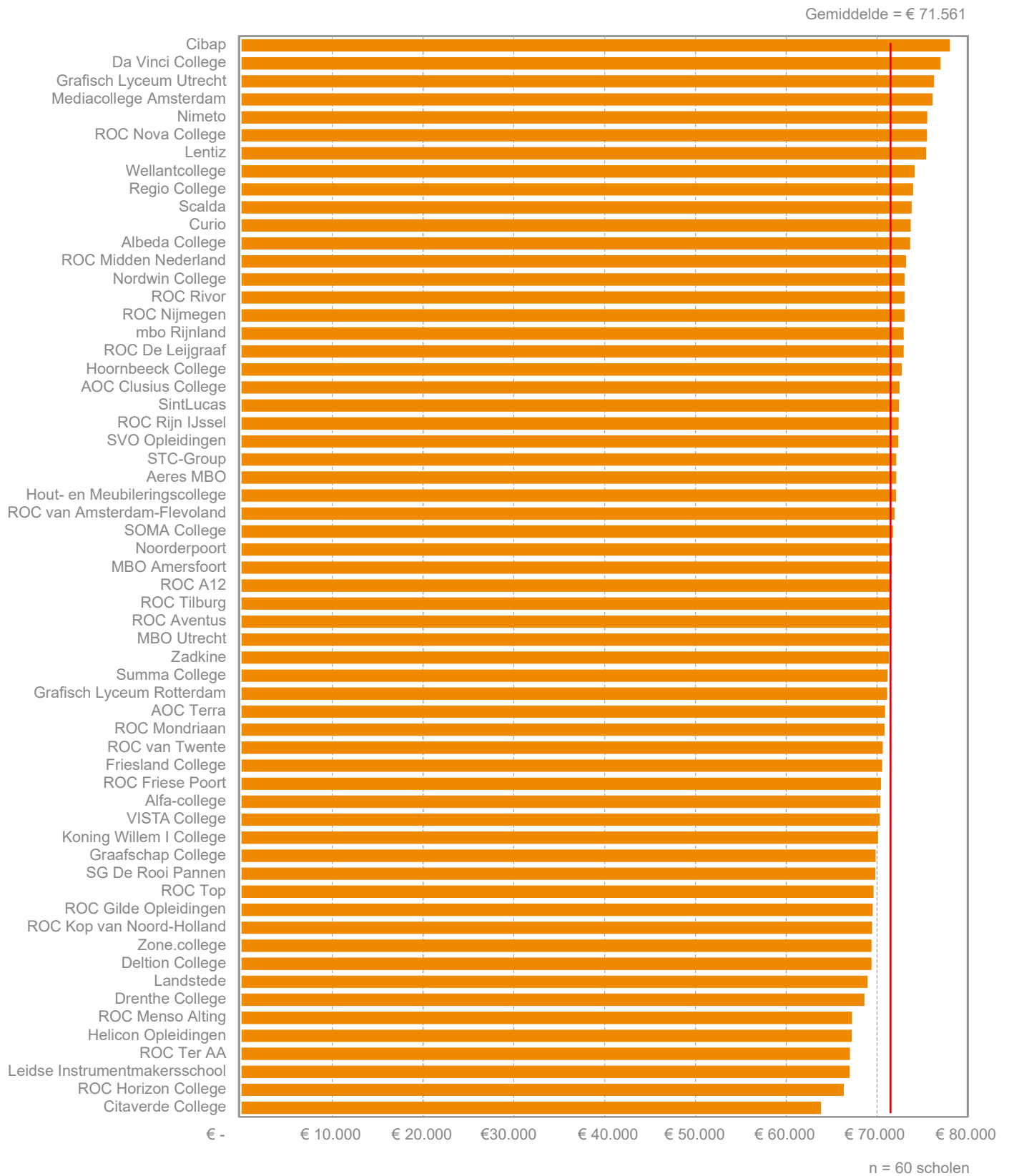
Bron: Benchmark mbo 2019

Tabel C-5: Personeelskosten onderwijzend personeel ten opzichte van de totale personeelskosten beroepsonderwijs in 2019

Bron: Benchmark mbo 2019

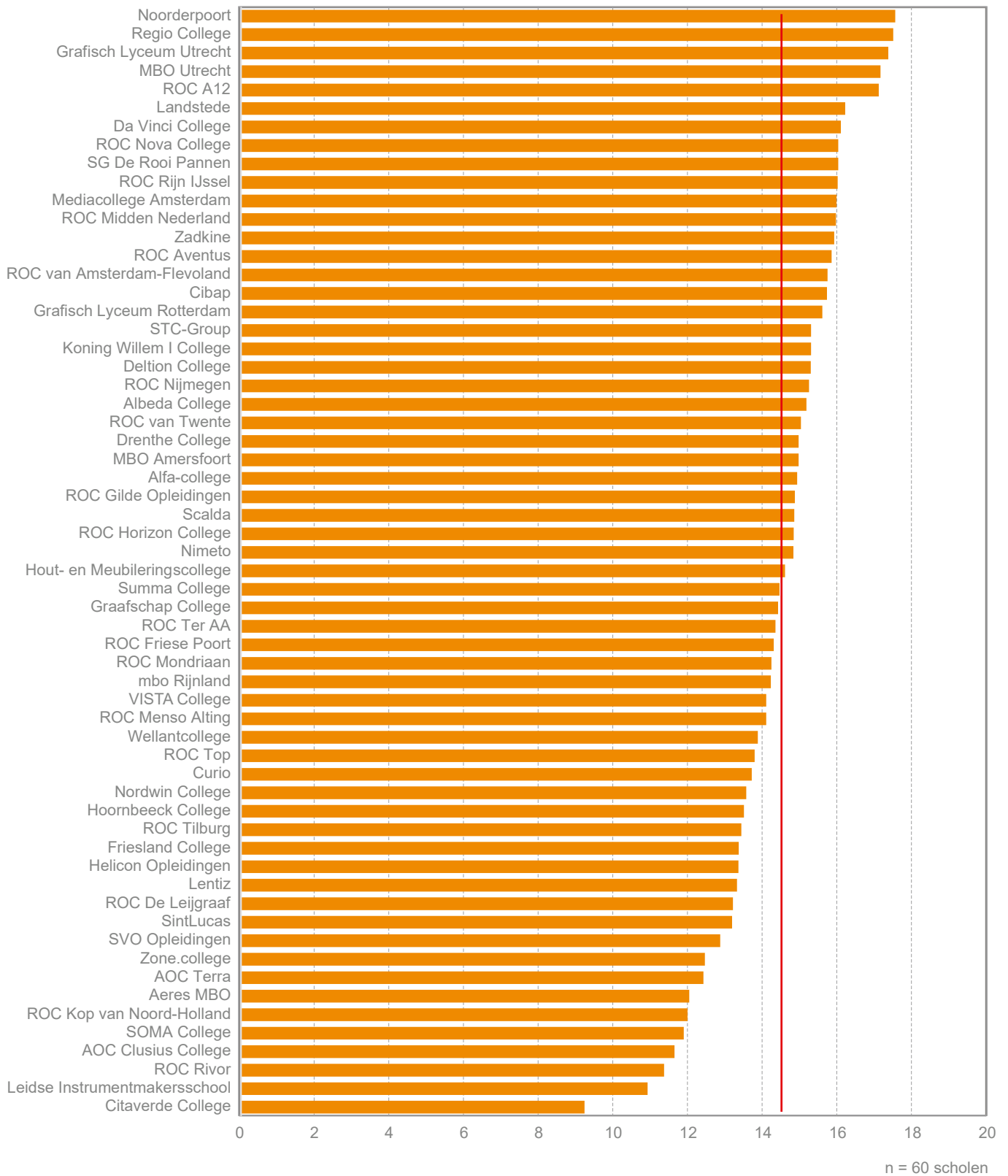
Tabel C-6: Personeelskosten per fte in loondienst beroepsonderwijs in 2019

Bron: Benchmark mbo 2019

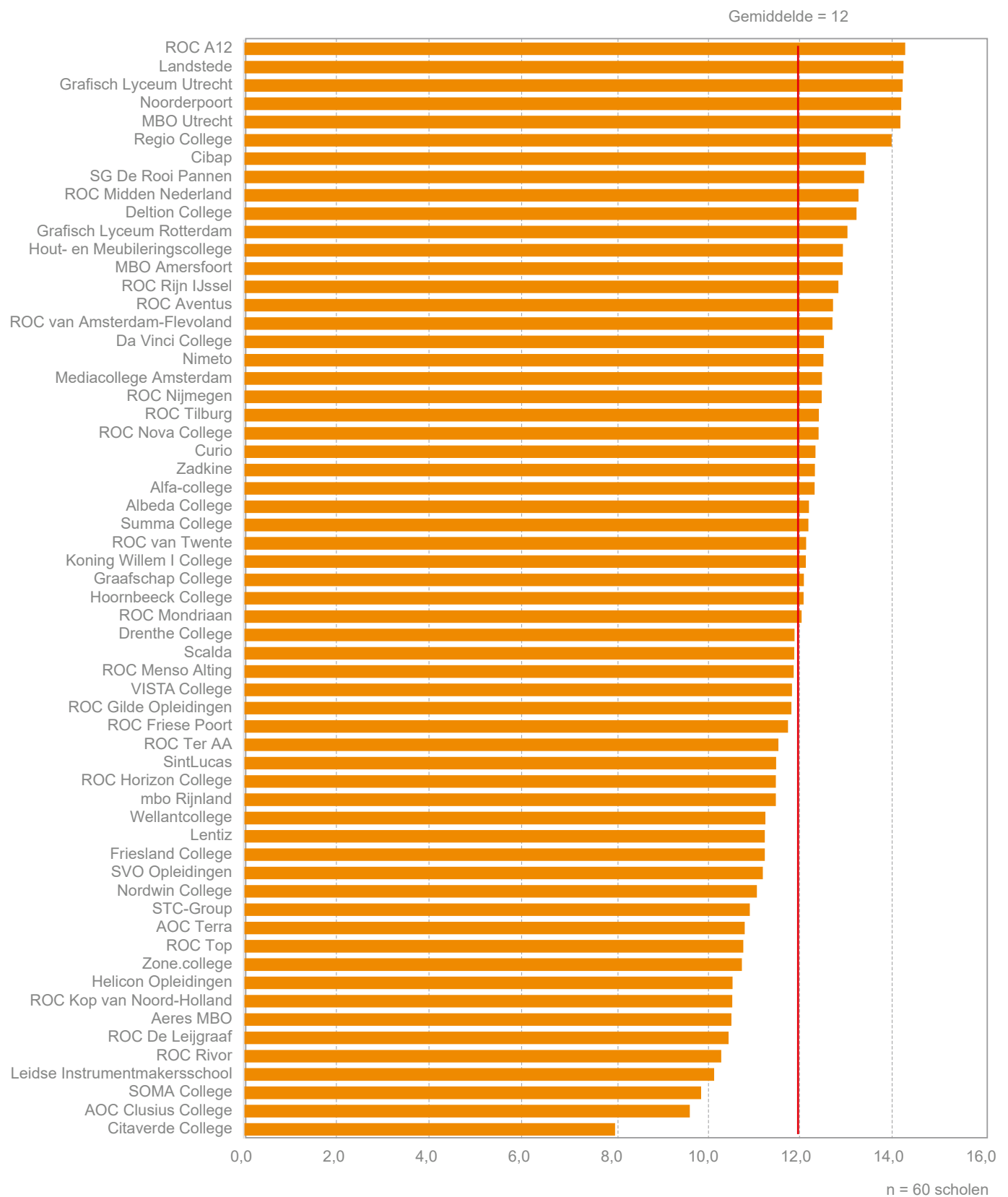
Tabel C-7: Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend personeel in 2019

Gemiddelde = 14,5

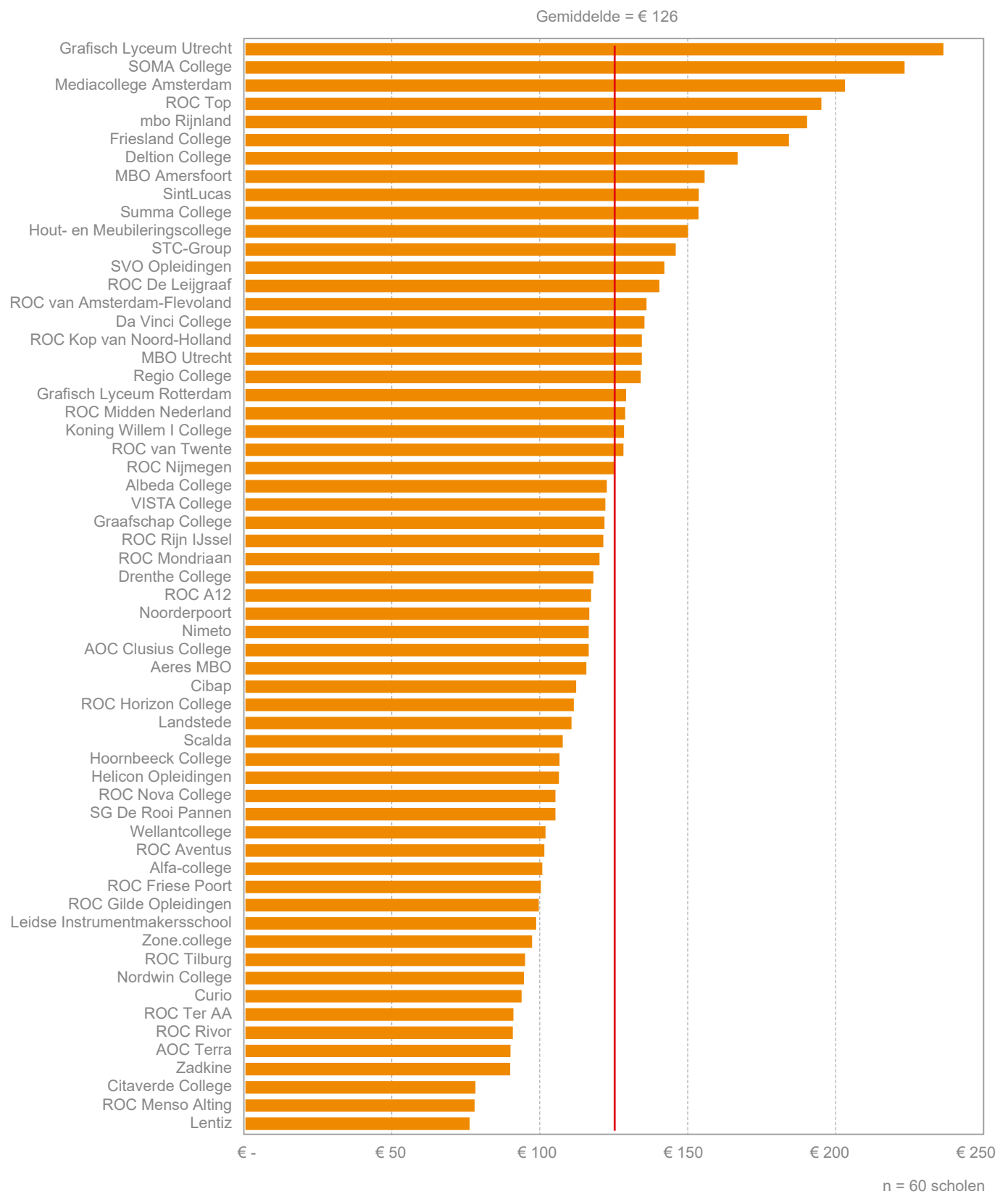
Bron: Benchmark mbo 2019

Tabel C-8: Aantal gewogen studenten per fte onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel in 2019

Bron: Benchmark mbo 2019

Tabel C-9: Huisvestingskosten per m² in 2019

Bron: Benchmark mbo 2019

© 2020 Benchmark mbo. Alle rechten voorbehouden.

MBO Raad

 Postbus 2051, 3440 DB Woerden

 (0348) 75 35 00

 info@mboraad.nl

In samenwerking met PwC